

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor., pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
N-rit de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trăinătate pe un:
40 franci.

Manuscripte nu se napotază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul V.

Număr de Duminecă

Nr. 28

SPRE ȘTIRE ȘI ORIENTARE.

Alegerile pentru adunarea țării sunt aproape. Ele se vor face la toamnă. Dar cetățenii încă de pe acum încep să gândească la aceste alegeri și mulți își pun întrebarea, ce vor face, cum vor face la toamnă? Căci necazurile oamenilor sunt multe și nu este fără pagubă, dacă în adunarea țării ajung bărbați, cari nu cunosc durerile noastre și vrerile noastre, ori dacă le cunosc, nu le bagă în seamă. Acolo se fac legile, de cari trebuie să ascultăm cu toții și legile acestea le fac deputații, pe cari îi aleg cetățenii țării. E frumos așadar dreptul acesta, să alegi deputați. Vorba e însă, că deputații aceștia trebuie să fie oameni, cari îți vreau binele, nu răul. Dar mulți nu știu, ce fac, când se hotărăsc să-și dea votul pentru cutare candidat.

Mulți frați d'ei noștri Români au vot la alegerile deputaților pentru dieta țării. Ce să facă aceștia la toamnă? La întrebarea aceasta vom să le dăm fraților noștri Români în-vătătură.

Cărmuitorii țării noastre zic, că ei nu cunosc popor românesc în țeara aceasta, ci numai nație ungurească. Ei așa-dară fac numai ceea-ce este bine pentru nația ungurească, eară de bietul Român grijește numai Domnul Dumnezeu. Românul plătește dare grea din rodul ostenețelor sale; el își trimite ficiorul la cătania aspră să-și verse sângele pentru țeară. Și țeara ce îi dă Românului în schimb pentru acestea? Batjocură și chin.

Dar! la toamnă vin domni prin satele Românilor și le zic lor: „alege-moi, la minye, ca io vrea binye la voi”. Și-l infundă pe bietul Român cu un zlot-doi, cu un ciocan de răchie jidovească și așa sërmanul Român își vinde votul și sufletul.

Apoi domni aleși se duc la Budapesta și rinjind a sătul aduc legi, că în țeara aceasta Românul nu are drept să fie Român, ci lui Iuân să-i zică d'acum înainte János și judecătorul te întreabă la judecătorie cu talmaciu, par'că n'ar fi tu aici, Române, de două mii de ani și nu din avutul tău se ingrașă domnul judecător.

Vrei să fii batjocorit? Vrei să ridă lumea de tine? Vrei să ingrași cu sudoarea feții tale pe dușmanii țării? Dacă vrei tu acestea, apoi hai, bine, Române, du-te și tu acolo, unde te cheamă domni și alege-ți un deputat.

Dacă însă vrei, să-ți fie bine în ceriu și pe pământ, dacă vrei să fii om cinstit și de omenie, creștin bun și cu credință pentru neamul tău, atunci ascultă, ce-ți spunem noi.

Eată, ce.

Ve aduceți voi aminte, că totdeauna, când se apropiau alegerile

pentru dietă, Românii își alegeau pe oamenii lor de încredere, cari cunoșteau durerile și necazurile poporului nostru. Bărbații aceștia ai noștri se adunau apoi cu toții la Sibiu și acolo se sfătuiau împreună, ce ar trebui să facem, ca să-i fie mai bine bietului Român. Căci bărbații aceștia erau dintre noi, ne cunoșteau bine și suferiau dimpreună cu noi suferințele noastre. Ei în adunarea lor spuneau, să audă țeara și lumea, că Românul este apăsător și nedreptățit în țeara sa. Ei cereau dela cărmuitorii țării, să facă și Românii dreptate. Ba odată și-au luat inima în dinți și s'au dus chiar până la Impăratul cu plânsoare dela Românii. Cărmuitorii noștri însă n'au lăsat să ajungă plânsoarea noastră înaintea Stăpânului nostru al tuturor, căci s'au temut de dojanale Luț, ci în mânia lor au tirit în tomniță pe oamenii noștri de încredere și i-au osândit pe cei-ce spuneau adevărul. Și apoi au dat cărmuitorii țării noastre aspră poruncă, precum-că Românii sunt opriți a se mai aduna împreună, ca să se sfătuiască despre treburile lor obștești. Și pe cei-ce s'au adunat, ear' în temniță i-au băgat și au luat bani dela dinșiți pedeapsă.

Așa-dară noi acum nu avem dreptul să ne adunăm și sfătuindu-ne să vedem, ce trebuie să cerem dela cărma țării și dela adunarea țării, pentru-ca și noi cu dragă inimă să putem lua parte la greutățile țării.

Nu avem deci dreptul să ne adunăm. Dar dreptul acesta îl au toți zdrănterii din țeară. Și numai Românii să nu-l aibă? Atunci cum să ne știm noi sfătul, cui să dăm ori să nu dăm la alegeri votul nostru?

Vedeți dar, frați Români, că voi nu puteți să luați parte la alegerile de la toamnă. Ca oamenii voștri aleși nu se pot intruni, ca să se sfătuiască despre treburile Voastre, ear' așa, fără nici un căpătâiu, cum să vă dați voi voturile tuturor veneticilor, cari voesc să vă cumpere cu un zlot ori doi, și vă vind dușmanilor voștri cu bani scumpi.

Noi, Românii din țeara aceasta, avem conferența noastră națională și avem comitetul nostru național. Comitetul acesta deci să chieime la adunare conferența noastră națională, la care ne vom trimite bărbații noștri de încredere din toate cercurile electorale. Conferența aceasta apoi se va sfătui și va hotări, ce trebuie să facă Românii la alegerile din toamna viitoare. Până atunci fiecare Român cinstit și de omenie să-și vadă de treburile sale și să nu ia parte la jucăriile alegerilor de deputați. Dacă însă cărmuitorii țării nici acum nu vor permite să ne adunăm și să ne sfătuiim despre părerile noastre, atunci — deocamdată vom sta la o parte; vom asculta de hotărârile de până aci ale conferențelor noastre naționale, cari ne poruncesc, ca nici decum noi Românii să nu luăm parte la alegeri.

Deocamdată vom sta dar' la o parte. Ce vom face mai apoi — vom vedé. Dar' pentru urmările păcatului, că un popor întreg este lipsit de drepturile firești ale omului, răspunderea o vor avé cărmuitorii acestei nefericite țări.

Cel-ce va face însă altfel, nu e Român de treabă, ci — netrebnic

Budgetul statului. Toate ministerele și-au formulat deja proiectele de budget pentru anul viitor, cari vor fi înaintate în zilele acestea ministerului de finanțe. La sfârșitul lunii c. sau cel mult la începutul lunii August proiectul de budget general va fi prezentat consiliului de ministri, care va hotări asupra formulării lui definitive.

„Viitoarea întocmire a Austro-Ungariei”. Sub acest titlu a publicat de curând o broșură publicistul fruntaș independent Csavolszky Lajos. Broșura a provocat indignare între Germani, mai ales în Austria; între Maghiari a deșteptat mare interes; ziarele cehe se ocupă mereu de ea, căci pledează pentru o întocmire de uniune maghiro-cehă, cu trecerea punctului de gravitate al monarhiei la Budapesta; în Rusia și Franța broșura a fost primită cu entuziasm.

„Nemții” conducătorii e decl: în lături

Un nou manifest de „patriotism” maghiar este acesta, o nouă indicare a ferici-toarei direcții politice șoviniste, care provoacă aplausele vrășmașilor monarhiei și a elementelor doritoare de răsturnarea echilibrului intern și întocmirea actuală, reprezentate prin excelență de Maghiari.

Tot mai îndrăznești și mai agresivi devin șovinistii. Când li-se va infunda oare?

Lupul oale. „Egyelértés” și codița sa „Arad és Vidéke” sufia earăș în buciumul periclitării „intereselor maghiare”, din incidentul înțelegerii dintre diecesa Aradului și episcopatul din Lugoj, asupra susținerii de școale române cu sprigina reciproc.

„In scurt timp — conchid „patrioții” — mari surprinderi și întorsături surprinzătoare vor dovedi, că consistorul român din Arad vrea să strice, să împiedece cu ori-ce preț progresul școalelor maghiare”.

Ei ne pun cușitul în gât și tot noi suntem cei afurisiți!

JUSTIȚIA —

TEMELIA STATELOR.

Afacerea falitului avocat Szelle József din Arad a avut darul de a ridica perdeaua de pe urlete lucruri ce se petrec în țeara noastră, în ce privește justiția.

Eroul înșelăciunilor strins a fost cu ușa de cei-ce erau să mai cadă în capcana lui; și cu această ocaziune prins a fost și firul îndrănelilor sale, care ducea drept la înalta Curie, în mâinile înaltului judecător Kormos Adolf.

Un judecător dela înalta Curie — cel mai înalt for judecătoresc din țeară, ale cărei hotărâri sunt definitive și contra cărora nu mai există apel — un judecător la înalta Curie, care nu numai că „informa” pe colegii săi în afaceri de procese de ale lui Szelle, dar' era totodată și în relații de bani cu acela, era dator lui Szelle; și este „dator” cu bani mai multor oameni, cari au avut afaceri pe la Curie, cum s'a dovedit în urmă, — reprezintă pe omul curat și fără prihană, pe omul cel mai desfăcut de ori-ce interes, considerație, obligație, sentiment sau pasiune, pentru a servi — dreptatea?

În urită lumină se pune înalta justiție maghiară; urit este înjosită temelia statului, justiția.

Cel mai înalt for judecătoresc, căruia s'a încredințat în vremea din urmă și judecarea în chestii electorale, să spună cuvântul din urmă în ori-ce pricină, unde e vorba de dreptatea și de drepturile cetățeanului, în chestii de avere, de viață, de morală politică, pe astfel de mâni este.

Și dacă putreziciunea începe așa de sus, ce să mai zicem de micii escroci, de primitori de mită, ca László Albert, conducător de carte fundușă din Boroșineu (ca să amintim numai nu cas recent), care a fost în zilele acestea condamnat pentru-că „a primit” dela oameni „daruri”, ca să le „facă treabă”?

Ce să zicem?

Constatăm, că în țeara noastră încă n'a ajuns vremea ca să se valorizeze principiul: *Justitia regnorum fundamentum*, adică, dreptatea este temelia statelor, căci mai e încă puțința de a pătrunde în sanctuarul dreptății cu banul, prin corupțiune!

Se scuză prin gazete înaltul judecător dela Curie, Kormos, că s'a imprumutat numai dela Szelle și dela alții și a dat polițe. Dar întrebăm, de ce a dat polițe tocmai la oameni, ale căror cauze ajungeau în mâinile lui, cauze, pentru cari punea câte-o vorbă bună?

Este învederat, că puritatea înaltului for judecătoresc, prestigiul lui, sunt compromise prin astfel de elemente.

Cercetarea pornită, la ori-ce rezultat va ajunge, compromisă rămâne o astfel de instituție judecătorească, în care trebuie să se facă așa dreptate în așa-fel de afaceri, ca a lui Kormos-Szelle.

Decând compatrioții noștri stăpâni ai zilei, au capul împuiat cu idea gheșeftăriei „patriotice” și fac „patriotism” gheșeftăresc, s'a uitat vorba Impăratului Iosif II: *Justitia regnorum fundamentum!*

Și-i rău așa!

Părintele Lucaciu la noi.

Cenadul-sərbesc, 2/15 VII 1901.

Am să vă raportez despre o întâmplare drăgălașă, care din anumite împrejurări își are însemnătatea sa în viața noastră publică.

De vre-o câteva săptămâni a fost dispus de preot gr.-cat. român în comuna noastră dl. Dr. Epaminonda Lucaciu. Soartea a voit, ca tatăl său, având afaceri în părțile acestea, a anunțat că are să vină să-l vadă. Luând cunoștință de aceasta Românii din Cenadul-sərbesc, fărăosebire de confesiune, au fost pătrunși de un dor ferbinte de a-l vedea pe păr. Vasile Lucaciu și a-l sărbători cu manifestări de simpatie. Așa s'au întrunit sub conducerea bravului și zelosului preot gr.-or. rom. dl. Terențiu Oprean, ca să-i facă primirea festivă.

În 14 l. c. pe la 4 ore p. m., împreună cu fruntașul de toți stimat, ca un Român verde și zelos Dr. Nestor Oprean din S. Miclăușul-Mare, a sosit în comuna noastră, și a fost condus de-a dreptul la biserică gr.-cat. română. Aici au fost adunați Românii în ținută sărbătorească, așteptând sosirea lui Dr. V. Lucaciu. Cum s'a arătat în mijlocul poporului, au erup salve entusiaste de „să trăiască!“ Eară în poarta bisericii a fost întâmpinat de sus amintitul păr. Terențiu Oprean cu călduroasele cuvinte de binevenire:

M. On. Die Părinte!

Omul propune, D-zeu dispune! Când erai în suferințe grele, acest popor s'a dus cu iubire și cu jale să te mângâie în suferințe. Și atunci te-a rugat ca din Seghedin să vii și pe la noi ca să-ți putem arăta iubirea ce-ți păstrăm în inimile noastre. Ai promis că vei veni odată la Cenad, promisiunea aceasta înseamnă propusul. Eară D-zeu a dispus, ca fiul D-Tale să vie de preot la frații noștri gr.-cat., și acum venind să-l vezi, tot odată se împlinește și propusul D-Tale. Mare este bucuria noastră, că împlinindu-se odată acest propus, putem să te salutăm în mijlocul nostru! Bine ai venit, iubite părinte! Fii incredințat, că toată suflarea românească, care-și vrea binele neamului său, este cu tine unit în cugete și în simțiri. Să trăești la mulți ani!

Pătruns de emoțiune până la lacrimi, părintele V. Lucaciu a mulțumit pentru această neașteptată ovațiune, mulțumindu-le în tâu pentru vizitele ce i-au făcut în temnița din Seghedin, precum și pentru această primire sărbătorească; ambele dovedesc inima nobilă românească a Cenădenilor. După aceste îmbrățișându-se călduros cu sărutare frățească cu părintele Terențiu, au intrat în biserică, între uralele poporului, pe o cale presărată cu flori, din partea tinerimii de ambele sexe, unde a făcut rugăciune de mulțumită.

Momente plăcute au fost aceste pentru Românii din Cenadul-sərbesc, și o dovadă nouă pentru păr. V. Lucaciu, că poporul român îl are în inima sa, în butul tuturor intrigilor rău-voitoare, neamului românesc.

Eată, Domnule Széll, ai zis că vei izola pe păr. V. Lucaciu, că-l vei distruge. În Șișești a fost gonit și poporul împedecat de a se întâlni cu părintele său; ei bine, nu în Șișești, ci departe de acolo, în Cenad, părintele Lucaciu a vorbit poporului român! Dacă vrei a izola pe părintele V. Lucaciu de popor cu sfid chinezesc sau cu pantere de oțel, tot locul unde este o suflare românească, al să o împrejură cu zece nu cu un zid, dar și acelea s'ar surpa la uralele de bucurie, cari ar erupe din sturile noastre. Cu noi Românii este D-zeu și ne va ajuta, cu D-voastre sunt jidanii și vă vor prăpădi!!

Correspondentul.

Două trenuri noue.

Zilele de 15 și 16 Iulie n. au fost pentru Herțegovina și Dalmația zile de sărbătoare. Atunci adevărat s'a prelat comunaționi în chip sărbătorească cea dintâi cale ferată lăuntrică, construită pentru amintitele două țărișoare.

În 16 l. c. dimineața a plecat din Mostar locomotiva cu primul tren, împodobit cu verdeț și cu tot felul de flori, pe linia nouă Gabela-Hum spre orașul Trebinie. Noua linie dela Gabela până la Trebinie duce printre stâncile încă neumblate ale Karst-ului, unde, în adevăr, tehnica a avut să îndeplinească o muncă uriașă. Nicăiri aici nu se găsește nici o picătură de apă; astfel, că înainte de a se începe construirea liniei, a trebuit să se facă lacuri artificiale, de unde să se ia apa trebuitoare la lucrări. Nu erau pe-acolo nici drumuri, nici chiar din cele mai primitive. Noue drumuri au trebuit tăiate prin stâncile neumblate, pentru ca să poată fi cu carele transportat materialul necesar la clădirea căii ferate.

Ivirea celui dintâi tren în aceste ținuturi pusit a făcut nespuse impresii asupra populațiunii. Din locuri depărtate s'au adunat pe la stațiuni întregi cete de popor, din care cea mai mare parte nu văzuse în viața sa locomotivă și tren. Pretutindeni noii tren a fost întâmpinat cu sunet de clopote, cu salve de treascuri, cu coruri și cu tot felul de muzici.

După o călătorie de 5½ ore, trenul a sosit la Trebinie, unde era așteptat de lume multă în frunte cu o companie de onoare a regimentului de infanterie Degenfeld-Schonburg, cum și de corpul ofiteresc sub conducerea generalului Csanády. Oaspeții în frunte cu guvernatorul Kállay, însoțit de o mare suită, au trecut în oraș prin o poartă triumfală, admirabil împodobiți cu steaguri și cu crengi de verdeț.

Orașul Trebinie, o adevărată fortăreață de stânci, era asemenea frumca împodobit cu steaguri austro-ungare, bosniace și mohamedane. La amiază s'a dat un prânz de gală, unde primul toast l'a ținut guvernatorul B. Kállay în limba bosniacă, bând pentru Majestatea Sa Monarchul, „care — zice dînsul — în inima Sa mare cu iubire se îngrijește de toate popoarele de sub sceptrul său“. I-a răspuns mareșalul țării baronul Appel, preamărind meritele lui Kállay pentru țările ce guvernează.

De aici înalta societate s'a reîntors la Uskoplje, unde s'a întâlnit cu oaspeții veniți dinspre Ragusa. În Uskoplje adevărat se făcuse tot atunci deschiderea unui al doilea tren nou, pe teritor bosniac-herțegovinean, în Dalmația.

Acolo erau ministrul austriac de comunicațiune Wittak, amiralul Spaun, șeful Dalmației, asistați de o lume aleasă. În gara dela Uskoplje guvernatorul Kállay a rostit o nouă vorbire ocazională, tot în limba bosniacă, și apoi au plecat la Ragusa, unde au fost sărbători pompoase și s'au dat banchete mari pentru momentul sărbătorească zilei.

Raportând despre acest eveniment, presa maghiară earăși se tângue și strigă cu mânie, că nouele trenuri s'au tranșat pentru a servi numai interese austriace, pe când interesele ungurești n'au fost considerate nici de astă dată.

O fi ceva la mijloc și aci.

Din străinătate.

Visita Marelui duce rus la Varna.

(Vest din presă).

„Neues Wiener Tagblatt“ spune bărbăților conducători ai Bulgariei să nu-și facă iluzii în ce privește visita marelui duce Alexandru Mihailovici la Varna. Cine face politică reală, trebuie să țină seamă în

ast-fel de vizite nu numai de sentimentele celor cari salută, ci și de ale celui salutat. Marele duce s'a dus numai la Varna, și nu și la Sofia; apoi el va visita și teritoriul român și otoman.

Politica rusă își urmează calea sa fermă, de mai înainte trasă, pe care nu găsește decât timp de un moment de-a atinge teritoriul bulgar și ea știe foarte bine, cât e de avantajos pentru dînsa, dacă procedează în înțelegeră cu altă putere, cea mai de aproape interesată în Balcani. De aceea nu sunt numai niște simple vorbe cele spuse de tînărul mare duce cu ocazia primirii sale, când a asigurat, că n'a venit să facă politică.

Dacă Bulgaria voeste să se lipească mai strîns de Rusia, cu atât mai bine, căci atunci va afla de acolo de unde s'a luat o atitudine atât de energică contra mișcării macedonene — că cei din Petersburg sunt cu desăvîrșire ostili oricărei aventuri în Balcani.

„Oesterreichische Volkszeitung“ spune că și visita marelui duce Mihailovici la Varna e primită cu liniște de opinia publică europeană, după-cum sunt întâmpinate în general toate evenimentele din Balcani. Motivul pentru aceasta este de a se căuta în prima linie în persoana țarului.

Împăratul Nicolae II a dat în momente critice dovezi așa de strălucite deapre iubirea sa de pace, încât pretutindeni a pătruns credința, că din partea Rusiei nu sunt de temut aventuri războinice, cât timp Împăratul Nicolae va ține sceptrul. Afară de aceasta e socotit azi ca o axiomă politică, că Rusia și-a strămutat punctul de gravitațiune a politicii sale din Europa în Asia. Se poate vorbi chiar despre o revoluțiune în politica orientală, când se ține seamă de schimbările fundamentale pe cari evenimentele din Asia răsăriteană le-au adus în atitudinea puterilor. Influența acestei schimbări se vede în chipul cel mai perfect în micul efect ce l stîrnesc evenimentele din Balcani în afară de cercul unde se desfășoară.

SCRISOARE DIN BRAȘOV.

3/16 Iulie.

„Epilogul“ d-lui Onițiu. „Diplomația“ Consistorului arhidieceșan. Efecte și impresii.

„Epilogul“, ori mai bine: declarațiunile publicate de dl. V. Onițiu în afacerea dintre d-sa și Eforia școalelor, ne dovedește, că conflictul, care a sguduit mersul liniștit și regulat al așezămintelor noastre școlare, nu este încă nici până azi rezolvat definitiv. Pentru-că, dacă era definitiv și spre mulțumirea ambelor părți rezolvat, desigur că Eforia nu venia mai zilele trecute cu declarațiunile sale cari, blesând ambiția și demnitatea directorului liceului nostru, l'a îndemnat pe dl. Onițiu pe d'oparte să facă și d-sa niște declarațiuni pe cât de categorice, pe atât și de grave, ear pe de-o parte să publice textul actului ce înaintase Consistorului încă în luna Ianuarie.

Cititorii „Tribunei Poporului“ cunosc și declarațiunile d-lui Onițiu și cuprinsul actului susmenționat.

Din declarațiune reiese, că Ven. Consistor arhidieceșan în aceeași cauză, în același timp, a emis două adrese. Una ca să împace pe d-nii Voinea, Vlaicu și tovarășii lor dela S-tul Nicolae, grupa din Scheiu, despre care dl. Onițiu spusese în act officios, că duce școlile la ruină, — ear altă adresă pentru a molcomi pe directorul liceului.

Diplomația aceasta a I. P. S. Sale Mitropolitului Meșianu a avut însă nu efectul contemplat — căci presupunem că înaltul prelat a dorit aplanarea conflictului — ci tocmai contrarul. „Grupa din Scheiu“, criticată aspru și fără milă de dl. director Onițiu, în fața adresei primită dela Consistor și-a zis: „Va să zică nouă ni-s'a dat dreptate“. Dl. Onițiu, având și d-sa la mână altă adresă, avut-a d'asemenea motiv să se crează d-sa învingător. Mai diplomat însă și nevroid poate să deschidă earăși discuția, s'a mărginit să țină actul consistorial în

cutia mesel și să-l arate cel mult amicilor sei mai intimi, pe când d-nii Voinea, Vlaicu și tovarășii au socotit că e bine să „lămurască“, vezi Doamne, opinia publică și să provoace astfel susceptibilitatea dlui Onițiu, care răspunzându-le a formulat, indirect, cea mai gravă acuză ce i-se poate aduce unui cap bisericesc, acuză de duplicitate! Cum s'ar pute numi adevărat altfel faptul, ca în aceeași cauză, în același timp I. P. S. Sa Mitropolitul să expedieze două adrese?!

Și mai grav este apoi faptul, că deși în adresa sa din 27 Ianuarie a. c. dl. Onițiu susține toate acușările formulate la adresa „grupului din Scheiu“ drept motive ale demisionării sale și deși încheie adresa sa solicitând trimiterea unui comisar consistorial la fața locului, ancheta aceasta nici până azi nu s'a ordonat.

P'aci toată lumea se întreabă: de ce? Căci să fie motivele ce îndeamnă pe I. P. S. Sa Mitropolitul să cocolească treaba, s'o facă mușama, cum se zice prin țeară?

Să fie oare la mijloc o protecție acordată d-lor Voinea, Vlaicu și Saftu, pentru-că „i-au făcut de rând“ — vorba d-lui Vlaicu — să vină a sfinți renovarea celor câte-va icoane dela Stul Nicolae?

Judecând de pe atitudinea „grupului din Scheiu“, care vorbește despre Consistor ca dl. Sterică de pildă despre mușterii săi, suntem tentați a nutri această presupunere.

Acum, că dl. Onițiu a publicat actul din chestiune, după cea mai simplă logică, situația se desinează astfel: Netrimțind comisar consistorial, care să constate temeinicia rului denunțat de dl. Onițiu, consistor și mitropolit au dat și fără cercetare câștig de cauză d-lui Onițiu: tot ce a spus adică directorul, consistor și mitropolit crede! Altminteri cum era să nu primească demisia repetată a d-lui Onițiu!?

Pe de altă parte însă acoperind pe d-nii din Scheiu, se solidarizează cu ei.

Eată sistemul de guvernare a I. P. S. Sale Mitropolitului Meșianu. Eată exemplul ce dă chiar într'o afacere, unde e vorba de institutul cultural, isvor de instrucțiune și educațiune a viitoarelor generațiuni! Amar trebuie să se căiască dl. Onițiu, care la alegerea de mitropolit era nedespărțit de nașul său Vlaicu.

ULTIME ȘTIRI.

Incurcăturile din China.

Londra, 17 Iulie. Cu data de ieri i-se telegrafează din Peking agenției „Reuter“: Reprezentanții puterilor recunosc pe față, că prospectele încheierii tratativelor pentru pace cu China pe zi ce trece devin tot mai rele și că situația e foarte serioasă. Deosebirile de vederi între contractanți și-au ajuns culmea și din 1-a Iulie n. tratativele s'au sistat cu desăvîrșire.

Din Bulgaria.

Sofia, 18 Iulie. Se anunță ca sigură știrea, că principele Ferdinand al Bulgariei va lua în căsătorie pe princessa Xenia de Muntenegru, logodna având să fie la toamnă. O asemenea apropiere a Bulgariei de Muntenegru în mare parte va avé să ridice tot mai mult prospectele de pretendent la tronul sərbesc ale prințului Karagheorghevič, care, cum se știe, e ginere al principelui Nichita.

Ceva despre caracter.

Adese-ori auzim vorbindu-se despre unii oameni, că au fost ori sunt de un caracter firm, sau, cum zice poporul: de omenie; ori auzim contrarul.

Ce este caracterul?

Caracterul este o voință constantă și neschimbată, în toate faptele sale; omul, care are caracter, trebuie să fie neschimbat, întru a voi, ori a nu voi a face un lucru, — între ori-ce împregiurări; caracterul se bazează pe principiile practice, ce le abstragem din viața practică.

Omul de caracter viețuește după legea morală, care se exprimă prin conștiință; om întărit în moralitate nu poate fi decât numai acela, în care dintru început a fost dezvoltată o religiozitate adevărată.

Istoria și experiența ne învață, că moralitatea primește o tărie durabilă numai prin puterea religiei creștine; de aici ne explicăm însemnătatea ce se dă religiei creștine pentru viața peste tot.

Vedem dar, că caracterul presupune moralitatea, ear' aceasta religiozitatea; un popor numai prin religiozitate și moralitate se poate sustine, adevărat prin caracter, — ceea-ce ne arată destul de eclatant istoria.

De caractere are trebuință și poporul românesc în aceste timpuri! Caracter se cere dela fiecare Român, ear' până când vom fi neclintii și rezoluți în caracterul nostru, până atunci să nu ne fie teamă, că perim ori că ajungem rău, ci ne întărim și devenim superiori în toate!

Membrul unei națiuni, care iubește ceea-ce este în defavorul națiunii sale: a călcat legea moralității și prin urmare este om slab în caracterul său!

Și cu câtă indignație ești silit să privești, văzând în rind cu tine indivizi, cari sunt numai mascați cu caracterul de oameni ai neamului și bisericii; adevărat indivizi, din ale căror vorbe și scrieri îți vine să-ți crezi de cel mai firm în caracterele lor, ear' trăgând vorbele și scrisorile lor la o parte, adevărat: masca, atunci vei ajunge să afli ce este sub cea

mască, adevărat afli faptele, cari sunt numai rușine și nemernicie și, prin urmare: necaracter.

Cu durere trebuie să afirmăm, că așa stăm azi cu mulți; ba ce e mai mult, dacă cercetăm cu deamănuntul, apoi în multe cazuri te scârbești de ceea-ce afli; găsești bărbați de aceea, cari ridicați în poziții frumoase cu ajutorul denarului națiunii sale, dacă îi chieși ca datorința să-și o implinească, mai mult nu, — spre cea mai mare rușine a lor, — la dinșii afli refuz; adevărat deși este posibilitate, nu este voință; și apoi eată, ce caracter!

Venind însă alții să le ceară sucursul?

Chiar și prin greutatea bucurii și exultărilor se fac coadă la topor; eată earași caracter.

Dar' dacă vorești să-ți faci responsabil?

Atunci ești încapăținat, plin de rea-voință, nepricepător în cauză etc., — deoarece-ce așa i-au cerut împregiurările, ori oficiul, ori poziția etc., ca să se desbrace de ce este de mare trebuință ori-cărui om, adevărat de caracter.

Acela numai om bun nu te află, pentru-că i-ai descoperit păcatul și impertinența înaintea lumii și n'ai comis păcatul de a i-le acoperi acestea, rămânând dînsul și mai departe sub mască.

Căți au musca pe căciulă, să-și tragă seama cu sine!

I. Furdianu.

EXAMENELE

școlilor populare ort. române din comunele aparținătoare protopopiatului Arad.

I.

Cea mai însemnată zi a anului școlar este ziua examenului.

În viața școlară nici nu se poate închipui ocaziune mai festivă și mai binevenită decât aceea, când școlarii se produc în public cu cunoștințele câștigate în școală; când învățătorul seceră laurii activității sale mănăse; când părinții se încântă de progresele fiilor și se leagă de dulcea speranță în viitor; când întreg poporul în frunte

cu preoții lui se însuflețește de rezultatele constatate de reprezentanții superiorității diecesane, încredințați cu conducerea examenelor. Imbrăcămintea cea sărbătorească a școlarilor și publicul adunat la școală; apoi fețele vesele, cari reoglîndează bucuria generală de care sunt cuprinse inimile, încă arată: că în comună se petrece ceva act festiv, ceva act sărbătorec. Da! sărbătoare mare este examenul pentru școlari, pentru părinți și pentru întreg poporul. Sărbătoare mare este examenul pentru școală; sărbătoare, care nu se poate asemăna decât cu ziua învierii Domnului. Examenele sunt Paștile școlii, pentru-că, precum învierea Domnului ne umple de speranță și de bucuria fericirii vecinice, după moarte, așa examenul ne umple de speranța unei vieți mai fericite aici pe pământ...

Noul nostru inspector, dl administrator protopopesc Iancu Ștefanuț, a nisuit să contribuie la înălțarea festivității și să potențeze influența examenelor, contribuind astfel și la ridicarea prestigiului învățătorilor.

Spre scopul acesta a emis de timpuriu circulare către învățători, ordonând curățirea saletelor de învățământ și împodobirea lor cu verdețuri și flori, atrăgând atențiunea și asupra îmbrăcămintei școlarilor.

În cât privește partea didactică și cea administrativă, a ordonat, ca fiecare învățător să expună pe masa presidiului conspectul materialului propus, conscrierea obligațiilor, ziarul frecvențian și clasificarea școlarilor.

De asemenea importanță a fost atragerea atențiunii preoților și a comitetelor parohiale, cari în cele mai multe comune s'au și arătat demne de chemarea lor, prezentându-se în corpore la examene.

Am constatat cu bucurie, cu ocaziunea acestor examene, că progresul e în creștere, învățătorii, cu foarte puțină excepțiune, au dezvoltat multă diligență și au arătat mult interes față cu sfânta și nobila lor chemare. Examenele au succes în mod neașteptat, umplînd de bucurie inimile părinților prezenți, stîrnind o deosebită însuflețire pentru cauzele noastre școlare. Insuși noul nostru inspector, dl administrator protopresbiteral Iancu

Ștefanuț, atins plăcut de succesele examenelor, s'a aflat îndemnat a-și exprima recunoștința învățătorilor din tract, adunați cu finea examenelor în Tornea la conferință, anunțând că este deplin satisfăcut de succesele prestate de ei și declarându-i de oameni zeloși și conștiințioși întru împlinirea datorințelor.

O deosebită impresie a făcut asupra noastră uniformitatea învățământului. Același material, aproape în aceeași extensiune și același metod în toate școlile. Acesta este în parte meritul reuniunii învățătorescilor și a conferințelor ei, cari dau ocaziune învățătorilor a-și comunica unii altuia cunoștințele și experiențele; acolo învață tinerii dela bătrân și bătrânii dela tineri, cu un cuvînt, conferințele pun în curent pe învățătorii mai înaintați în etate și serviciu, cu progresele pedagogiei moderne, ear cei tineri prind sfaturi practice dela experimentații bătrâni.

Ca să ilustrăm această experiență a noastră cu un caz concret, facem amintire de exercițiile intuitive, pe cari pedagogia modernă le-a decretat de studiu de sine stătător și desbinându-le dela celelalte studii, ale căror elemente le formează, le-a împărțit ca material claselor inferioare. Aceste exerciții, cari înainte numai cu doi-trei ani lipsiau din cele mai multe școlile; și am aflat învățătorii bătrâni, cari la examene eseciau cu cle. Se înțelege, că punându-se pondul cuvenit pe exercițiile intuitive, se pune basă solidă celorlalte studii și de aici provin și rezultatele experiate la examene în general.

Din cele puse în evidență, că progresul în școlile confesionale din tractul nostru este în creștere. Înaintăm cu timpul. Să nu credem însă, că am ajuns la culmea chemării noastre, să nu credem că lucrul și activitatea noastră ar fi perfecte. Multe avem încă de îndreptat, atât în metod, în modul de procedere, cât și în ceea-ce privește organizațiunea și administrațiunea învățământului, pentru-că să apropiăm școala, pe care o reprezentăm, de perfecțiune. Și chiar din acest motiv atragem atențiunea tuturor celor chemați asupra restricțiunilor experiate în decursul exa-

Cântece de dragoste

culese din gura poporului român

din

Răcășdia, comit. Caraș-Severin,

de

Emilian Novacovicu,

învățător gr. oriental român conf.

(Continuare).

Eu pe deal, Ioan pe vale,
Trandafir frumos răsare,
Trandafir cășovenesc,
Ca pe Ion nu mai găsec,
Nici la stat, nici la purtat,
Nici gură de sărutat.

Lasă-te, neico, te lasă,
Lasă-te și de iubit,
Că vezi c'ai îmbătrânit,
Dinșii 'n gură-er mucețit,
Fața albă s'o sărcit,
Ochii și-or împânjenit.
Aseară m'am socotit,
Să mă las și de iubit.
Mă dusei la mănăstire,
Pusei mîna p'o psaltire,
Cetii vr'o două, trei foi,
Mă luat' nește flori,
Mă uitai pe o fereastră,

Văzul mândra de navastă,
Vino să se spovdească.
Mă lasai și de cetit,
M'apuceai ear de iubit.
De iubit nu m'oiu lăsa,
Pân'oiu lăsa lingura,
Până 'n pământ m'oiu băga,
Și m'o-astupa scândura.

Măr dra mea s'a măritat,
Dela noi al treilea sat,
Dar de s'ar fi măritat
Dela noi a treia casă,
Ca s'o ved seara la masă,
Și dimineața prin casă!
Maica lui pune de cină,
Inima suspină 'a mine.
Taci maichii, nu suspina,
Că mai sunt fete în sat,
Satu-i mare fete-s multe,
Și mai mari și mai mărunte.
Taci, maică, nu zice așa,
Ceriu-i mare, stele-s multe,
Și mai mari și mai mărunte;
Numai una-i luna-aleasă,
Mai aleasă, vederoasă,
Ca mândra mea de frumoasă.
D-aș fi trăit tot așa,
Ca iarba m'aș legăna,
Și ca frunza m'aș usca.
Ca frunza alunului,
În postu Crăciunului,

Și ca frunza teiului,
În postu Său-Petrului;
Ca pământul m'aș crepe,
Ca pământ' primăvara,
Când calcă-l toată țeara.
Ci-am trăit mai bineșor,
N'am dorit atîta dor.
Am trăit o țără bine,
C'o fost neica lângă mine.
Num' acuma trăesc rău,
Că s'a dus și neica al meu.
Nu mi ciudă că s'o dus,
Mi ciudă că nu mi-o spus,
Să-i fiu dat gură deajuns,
Să-i fie pe und' s'o dus.

Nevastă, soro nevastă,
Mută-ți patu la fereastă,
Lasă ușa descuiată,
Și fereasta destupată,
C'oiu veni și eu vre-odată,
Să ved cum ești tu culcată;
Dacă-i fi culcată bine,
N'iu fi îngrijat de tine,
Dacă-i fi culcată rău,
Să-ți aștern doruțul meu.

Ce dragoste ne iubim?
Tot la luna ne 'ntălmim;
Tot la luna și la an,
Par'că eu și-am fost dujman.
Și când ne 'ntălmim vr'odată,

D'abia stăm de judecată.
Judecata e făcută,
Ia o'n brațe și s'o sărută
Și-o sărută-odată bine,
Să-i fie p'un an de zile,
Și-o sărută îndesat,
Să-i fie cui te-au scaldat.

De câteva zile inima în mine,
Plînge și suspină că n'are odihnă,
Taci, inimă taci, toate tu le faci,
Că de nu le-ai face,
Nici nu le-ai petrece.

Cucuruz ca vișina,
Neica mi rupse inima,
El o rupe, el o leagă,
C'un fir de mătasă neagră,
Că ce nu i-am fost eu dragă.
Și știu bine că i-am fost,
C'am purtat o minte proastă.
Dar neica-i om fără treabă,
C'am purtat o minte slabă.
Venitu aseară la tine,
Cu sinu plin de gutine.
Smintit calea, vai de mine.
Și greșii și lunecai,
Gutăniile le vârsai.
Răsar, lună, cu deseară,
S'astring gutăniile eară!
Să le duc la mândra meare,

nelor în unele părți, cu scop de a ne uni puterile spre delăturarea tuturor pedecilor și spre îndreptarea greșelilor.

Incepem deci cu administrațiunea învățământului, să vedem cum stăm.

Cu toate că înaltul Congres național ni-a pus la dispoziție un regulament organizator, lucrat cu multă cunoștință de cauză, acela în multe comune nici până acuma nu-l pus în aplicare.

Am aflat comune, unde nu numai membrii comitetului parohial au absentat dela examene, ci chiar și președintele aceluia. Am aflat școale, unde învățătorii nu conduc în regulă conșcrierea obligațiilor, ziuariul frecvenței: ear ziuariul materialului propus și clasificarea școlărilor, cari în timpul present au însemnătate indispensabilă, din unele școale lipsesc cu desevirgire. Am aflat apoi comune, unde preoții ca directori școlari n'au dezvoltat nici o activitate în această calitate. Ba mai mult, unii și-au arătat neîncrederea față cu școala, ai căreia directori sunt prin aceea, că pe fiii lor i-au dus la școalele de stat și comunale, s'a aflat unul, care și-a dus fiul la școala confesională israelită! Nu putem trage la îndoială bunele intențiuni ce le au azi părinții față cu fiii lor, ci ne doare, că față de școala română confesională, ai cărei directori sunt, și față de fiii poporului român, pentru cari susținem școala și ai căroro părinți sufletești sunt, nu păstrează asemenea intențiuni.

Noi suntem de credință, că școala noastră confesională, în care și învățătorul și directorul își împlinesc datorițele, cu un cuvânt, că o școala română confesională bine dirijată, poate presta mai frumoase rezultate față cu fiii nostri, decât o școală... israelită!

În ce privește purtarea exactă a ziuariului de frecvență, a ziuariului materialului propus și a clasificărilor școlare, avem nădejde, că se va stăruî să se introducă uniformitate în toate școalele; ear în ce privește absentarea comitetelor și a celorlalte organe constitutive dela îndeplinirea datorițelor lor, avem speranță, că Venerabilul Consistor

respective dl inspector nu va lipsi să le tragă atențiunea asupra datorițelor ce au ca conducători și directori ai școlii confesionale române.

(Va urma.)

Conferența învățătorilor din protopopiatul Aradului.

Pentru complectare, suntem rugați să publicăm și acest al doilea raport despre această conferință:

Cum s'a mai spus, în 12/25 Iunie a. c. s'a ținut conferința învăș. din protopresbiteratul Arad în comuna Tornea, la școala confesională rom. gr. or., ce e pusă sub conducerea Dni Romul Luțai. La oarele 8^{1/2} s'a oficiat chemarea sfântului Duch în sfânta biserică din loc, de către dl adm. protopopesc Iancu Ștefanuț, șef al tractului învăș. toresc, asistat de d-nit Sava Tămășdan preot în Pecica și Mihai Lucaș preot în Arad-Gaiu. — După terminarea serviciului divin cu toții am mers la școală spre a asculta examenul băieților încredințați conducerii învășătorului R. Luțai. Examenul a fost deschis prin o cuvântare potrivită, de dl Inv. Iosif Moldovan, președintele despărțământului Arad al Reuniunii învăștorești. La examen elevi n'au fost mulți, dar răspunsurile ce le-au dat ni-au dovedit, că sunt elevi toți și elevele toate sunt eleve nu numai cu numele, ci și de fapt. E plăcere a asista la astfel de examen, căci ascultând, pe neștiute te înfletește. S'a putut vedea că învășătorul R. Luțai este eșit din școala nouă și că ce și a însușit în școală ca elev, voiește să valideze în viață.

Prin zelul ce l'a avut în decursul acestui an școlar și despre ce a dat probă și în examen, se arată a se face un vrednic membru în corpul învăștoreșc. Pentru zelul și diligența ce a avut-o în introducerea elevilor în cunoștințe a primit după finea examenului, laude binemeritate și felicitări din partea numărului public asistent, competent de a aprecia examenul din punct de vedere pedagogic. După terminarea examenului, băieții veseli, că toți au răspuns și încă mândru, s'au depărtat dela școală, ear după aceea dl Iosif Moldovan președintele conferinței, printr'o avintată cuvântare, în care cu multă măiestrie logică a arătat importanța și necesitatea întrunirilor în conferință a învășătorilor, declară conferința de deschisă.

După deschiderea conferinței salutăm în numele învășătorilor întruniți pe oaspeții

ce au onorat învășătoria cu prezența lor. Apoi conferinței i-se aduce la cunoștință, că un harnic membru din corpul învăștoreșc Caracioni, fost Inv. în Nădlac, a trecut la cele eterne; ear' învășătorii își exprimă condolențele sculându-se și rostind un: „D-zeu să l ierte!“ S'a citit lista membrilor și s'a aflat, că învășătorii, cu puține excepții, toți sunt prezenți. (Din Șeitin, unde s'4 Inv., n'a fost nimeni). După aceea s'a apreciat din partea conferinței examenul ascultat, declarându-l de foarte bine succes. S'a citit raportul presidial și s'a desbătut punct de punct. A fost un raport foarte lung. Din întreg raportul reiese, că învășătorii din acest tract dezvoltă o muncă intensivă pe terenul învășământului. — Terminându-se citirea raportului cu desbateră punctelor din el, ședința se suspende pe 10 minute, căci pe fețele unora curgeau sudori de osteneală.

După redeschiderea ședinței se cetesc vre-o 3 teme, incurse dela membrii conferinței, ear' celelalte, — unele lungi de tot, altele și mai lungi, apoi, altele mai scurte — au rămas să se cetească la finea ședinței, dacă timpul ar fi cu atâta indulgență, ca să nu grăbească. Dar' la fine a început și stomacul să-și peardă răbdarea și și la conferință și-a reclamat partea sa, deci, nu s'au putut ceti, ci s'a decis a se publica în vre-o foaie pedagogică. Acele trei lucrări ce s'au cetit în ședință au fost ascultate cu mult interes, fiind-că au fost și lucrări cu multă cunoștință de cauză. Îndeosebi însă a treia lucrare ce s'a cetit a stîrnit mult interes în ascultători. Aceea a fost: „Examenul în școala populară“. Ca încheiere a fost propunerea, de a se cere dela locurile competente ștergerea examenelor finale, usate până acum și înlocuirea lor cu altă festivitate de încheiere a anului școlar și controlarea mai severă și mai deasă în ale învășământului. Acesteia i'a urmat un potop de discuții, cari la capăt s'au încheiat cu primirea propunerii. Și nici-decum nu vorbește rău dl I Moldovan — căci a dlui e lucrarea. — De altcun idea e veche; s'a discutat de mai mulți, în mai multe părți și în mai multe foi din patrie; dar' ori-cum, aplicarea ei ar aduce mari servicii cauzei învășământului. S'a circulat o coală pentru înscrierea de membri noi; s'au și înscris 5—6. Au urmat apoi propunerile. Dintre câte au fost, una a fost mai salutară și mai de valoare, a dlui Iosif Tisu, care înteste la uniformitatea învășământului în școalele noastre. Ș. a.: să se caute acele manuale didactice, cari din punct de vedere pedagogic s'ar afla de cele

mai bune, pentru a pute fi folosite cu mai mare succes în școalele noastre populare; acelea să fie prezentate adunării generale a reuniunilor învăștorești aradane și apoi acolo moralmente să se deoblige membrii a le întrebuița numai pe acelea; întru cât nu s'ar afla manuale potrivite din toate studiile, aceia dintre învășători, cari sunt mai meșteri, să se însărcineze cu compunerea lor. Această propunere au primit-o învășătorii cu multă însofletire.

Din conferință s'a adresat o telegramă de omagiu ilustratului Sale Domnului Episcop Iosif Goldiș. Ședința s'a încheiat abia la orele 2 p. m. După încheierea ședinței a urmat prânzul la masă comună, unde, cum e obiceiul, printre paharele de vin se întrețese icf-colea — la început — câte un toast, mai târziu tot mai dese. Dela prânz învășătorii au salutată prin o a doua telegramă și pe dl prof. Teodor Ceotea.

Pe urmă mulțumiți de rezultatul ce l-a avut conferința, învășătorii s'au depărtat din Tornea ducând cu dînși un frumos „souvenir“ și dorința în suflet, ca să vină și alte conferințe, unde învășătorii să poată ajunge tot la astfel de rezultate frumoase, cum au ajuns în conferința aceasta.

I.

Răspuns la o „Replică“.

Se vede că răspunsul meu i-a cauzat mult sânge rău d-lui Roșu. Eu am documentat destul de bine, dar' d-nul Roșu a tras dungă peste ele, și apucă pe altă cale. Apoi se sucește și nisuieste la îngrămădire de frase și ca să se poată mântui, a luat și pe d-nul Dr. Pipos de ajutor, respective didactica d-sale. Și ca nu l'a succes a se mântui le-am dovedit, și le voi dovedi în celea următoare: „Să ne înțelegem dară bine“!

Am spus, că am fost numit de comisar la școale, și că am cercetat mai toate școalele din tractul nostru; dar d-nul Roșu nu vrea să creadă. Sau nu se poate înțelege, că am cercetat școalele altă-dată, decât la examen, d-nule Roșu?

D-ta nu vrei să înțelegi. N'am spus eu că în anul acesta am cercetat școalele. Că numai atunci avea basă afirmațiunea d-tale, că „n'am putut informa publicul despre starea învășământului“, pentru-că mi-au „lipsit datele“. Am cercetat școalele altă-dată, și având date, am „putut informa publicul“, prin urmare „conținutul corespunde cu titlul“.

La mândra mea de demult,
Că nu mai pot s'o zău.

Toate păsările-mi dorm,
Numai eu nu pot dormi,
Că mi cuibu lângă drum,
Intr'o tufiță de-alun,
De scârțitul plugului,
De pocnital bicului,
De șuerul voinicilor,
De cântatul fetelor.

Mei tu, lună și voi stele,
Plângeți durerile mele.
M'o dus drumu pe la cruce,
De ce vâd, nu m'aș mai duce,
O vâzui pe mândra mea,
Cum o bate maică-sa;
Dar fratele al mai mare
Cătră maică-sa zicea:
Las-o, maică, n'o mustra,
C'asa-i rindul fetelor,
Ca și rindul merelor,
Până sunt mai mititele,
Și pe crengi alinețele,
Sunt și ele cu putere.
Frunză verde de trifoiu,
Trecui, bălă, p'angă voi,
P'angă voi, pe la fereastră.
Tatăl t'eu ședea la masă.
El ședea, te dosedia,
Că de mine ti-'i lăsa.

Spune bălo, tată t'eu,
Să ngrădească drumul meu,
Cu trei fire de ovăs,
Să ne întâlnim mai des.
Cu trei fire de secară,
Să ne întâlnim până'n seară,
Băluță poale ciurate,
Rău te am visat astă-noapte,
Că cătrînța ta a nouă,
Era ruptă chiar în două,
Nu știu aia ce o mai fi,
O doar' noi ne-om despărți!
De ne-om despărți 'ntr'o zi,
Nu ne-om întâlni pân' om fi,
De ne-om despărți 'ntr'o seară,
Nu ne-om întâlni pân' la vară!
De ne-om despărți într'o noapte,
Nu ne-om întâlni pân' la moarte.

Legal calul la fereastră,
Mă băgal la mândra'n casă;
Aflat prânzu 'ntins pe masă,
Eu prânzii și mai rămasă.
Luat calul, să mă duc,
Ea-mi așterne să mă culc,
La ușa podrumului,
Unde vinul cuiruește
Și răchia picurește
Și mândra se rumenește.
Ea mă luă la ocară,
De ce n'am venit și-aseară?
Că cina mi-o fost în casă,

Și hoalba de vin pe masă.
Ia-mă, bade, de țî-s dragă,
Nu căuta că-i lumea largă,
Că-i lua una urfă,
'Ţi-o părea, că-i lumea strimță.
Dragă-mi ești și te-aș lua
Mândruță, iubita mea,
Dar mi-o spus vecina ta,
Că stai rău cu maică-ta
Că și-aseară v'ați sfădit,
Până o spălat un blid.
Domnule solgăbirău,
Prinde-mi bine pân' mi-e rău
Că de mi-o fi mie bine,
Dracu s'o ruga de tine.

Auziți voi, oameni buni,
Ce vă spun io nu-s minciun',
Nice povești muerești,
Nici glume copilărești,
Să nu faceți voi ca mine,
Când începeți a peți,
Că eu am făcut prea rău
Și m'o bătut Dumnezeu.
Să nu năduiți p'argint,
C'argintu se ține'n ladă,
Dar pe ea o țin în vatră,
De scoală cănil ș'o latră,
Se trei ani nepeptenată
Și de doi ani nespălată,
De-o vâd vacile'n obor,
Fug, Doamne, de se omor.

Fug, urfă, d'ingă mine,
Să fiu zile fără tine!
Ba eu zău că nu mă duc,
Că tata zestre mi-a dat
Și pe noi ne-a cununat.
Urita îți face patul
Să se culce cu bărbatul,
Dar cu ea eulca-s'o dracu.

Așa cântă mândra seara
Ca și merla primăvara,
Așa-mi cântă de frumos,
De pică frunzele jos.
Printre ușa mândrei trec,
Cu nimic nu mă aleg,
Dar să știu că m'aș alege,
De trei ori în zi aș trece.
Dacă mândro-ți pare rău,
Ingrădește drumul meu;
Tot cu lin și cu pelin
Și cu scoarță de băgrin.
Pe poteca mândrei mele
Sămănat-am floricele,
Răsărit-au doricele;
Mândro, pentru ochii t'ei,
M'or urf părinții mei;
Mândro, pentru gura ta,
M'o urf nevasta mea.

Peste deal, peste colnic,
Sue-o fată și-un voinic,
Voinicul tot șuerând

La „principiul“ lui Diesterweg am dat destul „argument“, dară d nui Roșu a trecut cu vederea și apucă pe altă cale, zicând: „După d-sa moralmente se poate blama și batjocori un învățător“...

Eu aceasta n'am susținut-o, nici nu o susțin; ci numai de scăderi și greșeli metodice am vorbit. Apoi ține „de superfluu“ a se „mai opri la unele părți ale articolului“, însă zice despre mine: „Singur își ține creanga de sub picioare“, pentru-că faptele mele, cu care s'a ocupat d-sa „n'au fost chiar bune“, și „se iau la cunoștință“. Puternic te mai țini d nule Roșu, când afirmi așa ceva! Poate d-ta ești o persoană infalibilă, imposibil de combătut; cu toate că îți lipsește purul adevăr. D-ta și aci ai luat altă cale când zici, „că te-ai ocupat cu faptele mele“. D-ta nu te ai ocupat cu faptele mele, ci ai voit să seduci on. public cu faptele mele „de trecut rău“. Dacă te-ai fi ocupat d-ta cu faptele mele, după-cum zici, — nu puteai zice: „După poame se cunoaște pomul. Și după fapte omul“, pentru puținele mele observări. Adevărate d-nul Roșu cu „didactica“ și zice: „Intre învățatori să domnească buna înțelegere etc“... Când am afirmat eu, d nule Roșu, să nu domnească înțelegerea între învățatori?

Eu așa știu că, de câte ori mi s'a dat ocaziune, tot-deauna am accentuat buna înțelegere și colegialitatea între învățatori.

Maș zice d nule Roșu, că „dacă aș fi fost ca oaspe sau om privat, era în căruța mai scusabil“. Eu susțin tocmai contrariul, d-nule Roșu! Ca oaspe nu puteam fi nici decum scusabil, dară ca persoană oficială mi-am făcut numai datorița.

Când a luat d-rul Roșu condeiul măl întâiu în mână să scrie relativ la „causă“, ar fi putut lua cu totul alt ton. Că deși mi-am spus părerea, doară cam aspru, nu trebuia să se avânte așa sus, pentru-că „cel-ce se înalță, smeri-se-va, eară cele ce se smerește, înalță-se-va“. Am făcut aceasta, precum am spus și de altă dată, nu ca să „blamez“ pe cineva, ci ca să servească cât de puțin la cauza învățământului, precum au făcut aceasta și alți colegi de ai mei.

Așa cred, d-nule Roșu, că „ne-am înțeleș“ îndeplin acum.

Cefa, la 14 Iulie 1901

Ioan Costa.

DIN BĂNAT.

Ruga din Dragșina.

În toiu năcazurilor și greutăților, cu care au avut să lupte credincioșii bisericei drept-măritoare din comuna Dragșina — în urma regretabilei scisurii confessionale, provocate de unii agenți condamnabili — au avut în ziua de sft. Petru, hramul bisericei de acolo, o zi de bucurie și veselie creștinească, ca nici-când altădată.

Momentele de bucurie și veselie se potențeară cu atât mai mult, cu cât festivitatea era aranjată după un nimerit program.

Vrednicul protopop al tractului Buziaș, Preaonoratul dn Ioan Pepa, încă de timpuriu se îngrijise, luând toate dispozițiile, ca acestei solemnități să i-se dea o față cât mai sărbătorească și mai impresionabilă, invitând cu această ocaziune vrednicul cor de plugari din Bazoș și mai mulți preoți din giur.

La serviciul divin a pontificat protopresbiterul Ioan Pepa cu asistența preoților: Ioan Buliga din Dragșina, Iosif Petcu din Bazoș, Ioan Chișodan din Chereșul mare, Moise Alexa din Sacoșul-turcesc.

Îndeosebi nimerită și măduvoasă a fost predica ocazională rostită cu vervă oratorică de părintele protopresbiter. S'a spus în acea frumoasă predică, cu multe povești și învățături morale, despre pismă, ca cea mai periculoasă cangrenă ce grăsează în o parte mare din societatea omenească, dezvoltând apoi, prin exemple concrete, aduse din viața poporului, tristețile urmări ce se răsună asupra tuturor acelor, care sunt infectați de acest venin infernal al pimei, îndemnând poporul, ca să se ferească de acest venin sufletec ce omoară și nefericește atâtea suflete omenești.

Răspunsurile liturgice ale bravului cor din Bazoș, condus de zelosul învățător A. Bădescu, de asemenea au fost foarte corect și precis executate.

După prânzul ce l-am avut la ospitalii domni: Ioan Buliga și Valeriu Bălan, învățător, intrându-se corul Bazoșenilor în sala de învățământ pe la 3^{1/2} ore p. m., în corpore am plecat spre locuința preotului Ioan Buliga, unde era încauarterat protopresbiterul.

În ocolul preotului, corul întonează o frumoasă serenadă în onoarea dlui protopop și a oaspeților, după care învățătorul A. Bădescu în scurte cuvinte mulțumește dlui protopop pentru adevărată părintească sa îngrijire față de păstoriții săi din această comună, rămași la biserica lor strămoșească, urându-l ca Dumnezeu să-l dăruiească cu sârătate deplină întru mulți și fericiți ani. Dl protopop mulțumește adresând cuvinte de laudă și recunoștință corului și conducătorului său, care au concurs cu frățească dragoste la înălțarea festivității comunei Dragșina.

De aci apoi întregă inteligență și alți onorațorii în frunte cu dl protopop,

pleacă spre școala confesională, înaintea căreia după începerea Rogei, se întind o droaie de jocuri naționale, din tineret, îmbrăcat în frumoasele costume românești din acele ținuturi.

La orele 4 p. m. se celebrează vecernia.

După vecernie urmează earășii jocul până târziu seara. Notific aici, că în decursul dansului, corul din Bazoș ne a delectat în pauze cu unele dintre cele mai frumoase cântece populare.

Seara pe la orele 9 a avut loc în sala de învățământ o plăcută și reușită petrecere populară, îmbinată cu un frumos și prea nimerit concert.

Sala de învățământ, spațioasă altcum, era prea mică pentru publicul adunat. Cuvântul de deschidere a fost rostit de preotul Ioan Buliga, care a accentuat însemnătatea zilei, arătând referințele de decadență a credinței popoarelor de azi, față cu popoarele din vechime, care mai bucuros preferiau martiriul decât să se lapede de legea lor.

După vorbirea aceasta nimerită s'a început șirul cântecelor și declamarea a unor frumoase poezii.

Îndeosebi poezia „Statornicia în credință“, declamată de T. Bădar, corist, a mișcat mult spiritele. În această poezie se reoglăndește credința neclintită a lui Constantin Brancoveanu, care mai bucuros preferă moartea, decât lăpădarea de legea strămoșească. Am și răzut în decursul declamării poeziei acesteia, pe fețele multora curgând lacrimi.

Cântecul: „Imn de mărire“, „Resușnetul Ardealului“, „Hei Ioliță din cel sat“, „Lugoșana“, „Luntrașul“, „Româncuța“, „Cea din urmă noapte“, ș. a. au fost executate foarte precis, de acest brav cor, care se bucură de un nume bun. Corul constă numai din plugari. Publicul l'a răsplătit cu aplauze, drept recunoștință.

Măduvosul cuvânt de închidere, rostit în finea concertului de dl protopresbiter Ioan Pepa, a încurajat atât pe coriști, cât și pe credincioșii acestei comune bisericești pentru prestarea și în viitor a unor asemenea petreceri.

S'au jucat frumoasele jocuri naționale „Bătuta“ și „Călușerul“ de vr'o 10 coriști în pitoreștile costume românești. Frumoasa petrecere încheiată cu joc, a durat până târziu în daibele zori.

De încheiere mulțumim cu cea mai deplină sinceritate vrednicilor conducători ai bisericei din Dragșina, dlor: Ioan Buliga preot, Valeriu Bălan inv., și celorlalți frunțași, care cu atâtea bună-voință ne-au întâmpinat și ospătat.

Un oaspe.

DELA SATE.

Talpoș, 1901.

La noi în Talpoș au înființat „patrioții“ „m. k. állami iskola“, la a cărei înființare au dat ajutor și unii din societatea cultă română! Dar de geaba așa școală. Copiii absolvând clasele, uită și acei nișel ce s'a lipit de ei mergând dela școala noastră populară la școala de Unguri. Dar în schimb, dacă bune nu aduce, rele aduce destule așa o întocmire.

Maghiarii din loc, câți sunt ei de puțini, și-au înființat o casină, unde spre marea rușine a sa merge mai toată inteligența română. S'a auzit și între poporul din clasa economilor un ton despre înființarea vreunei „Casine române“, dar nefiind cine lăa conducerea, a fost omorâtă idea dela zăcălire a ei. Ar fi foarte salutar, ca dl părinte, preotul local, să reinvie acea propunere și să adhorteze pe oamant la îndeplinirea acestui frumos scop.

Ear inteligența română dela „Magyar olvasókör“ să-și însemne, că, cu astfel de lucrări ca ale lor, isbesc în națiunea română și sunt coade de topor în mâinile dușmanilor ei. Aduceți-ve aminte de cuvintele poetului G. Sion:

Mult e dulce și frumoasă
Limba ce-o vorbim!...

Un Român.

Valuri.

Chestie de pâne.

Ați văzut și D voastre trg. Dar Vă rog, să Vi-l deseriți și eu! Cu cine să luc-p? Cu comedianții ce fac spume la gură paoă-ce storc o para? Să încep cu țărâncile, care nu-și pot scoate bărbății de prin crășme? Să încep cu fetele chochete care așează în tot momentul măritișul? Să încep cu pre-cupeții? Cu olarii, care dacă nu-și pot desfăce negoțul, dau cu oalele de roatele carului? Ori să încep cu literații, care aici își desfac operele lor voluminoase?...

Așa, vorbesc de opere... Și eată olarul cu oalele. Oare acestea nu sunt tot atâtea opere?! Fără îndoială! Oare nu ai argă olarul la munte după material? Să v ză apoi acasă, cum și-l frământă întocmai cum frământă aluatul; și când e gata, cum se așează de superb la roată, cu firma credință, că are să creeze o nouă operă. Și roata se învârtă ca prisnelul și fantasia îl poartă prin sfere mai înalte... și oala se umflă și crește, de gândești c'o umflă necuratul... și roata se învârtă treptat-treptat tot mai încet. Olarul învârtă mai ușor, pe deplin satisfăcut, că opera e gata... Și tot așa o sută... și o mie!...

Și cu fata suspinând.
Ce și-i fată, de suspini?
Ori și-i foame, ori și-i sete,
Ori și-i dor de codru verde?
Nu mi foame, nu mi sete,
Nici mi dor de codru verde;
Ci mi dor de maica mea,
Că mi-e strină și bătrână
Și n'are ficior s'o țină.

Mărdruță cu casa 'n colț,
Iubește-mă, dacă poți.
Boala v'o iubi pe toți.
Voi iubi pe cine-mi place,
Că nici domni n'au ce-mi face,
Că și domni au drăguțe
Le poartă vara 'n căruțe,
Și eara în săniuțe.
Hai, acuma dorule,
Măne seară, puiule,
Școală, bade du-te-acasă,
Că și zorile se varsă.
Școală-te, bătu de stele,
Că și soarele resere.
De amar și de năcaz,
Sărge 'n mine n'a rămas.
Chemai doctori să mă caute,
Doctorul măna-mi lua
Și din graiu așa-mi zicea:
Nu și moartea din cușit,
Ci și moartea din iubit.

Peste deal, peste colnic,
Trece-o cruce de voinic.
Voinicu-i rău supărat,
Că tată-s'o l-a 'nsurat,
'L-o dat fată de bogat:
De bogat cu șease boi.
Vindul patru, rămân doi,
Asta, tată nu-i de noi!
Dare-ar Dumnezeu să moară,
Să-mi iau fată-adouă-ora,
Să fie macar săracă,
Să sibă numai o vacă,
Numai ochii ei să-mi placă.
Mă duc, Doamne, să mulg vaca!
Să mulg vaca, — nu-i găleata.
Nu-i găleată, nu e oală,
Mulsei laptele în poală,
Până'n casă, tot se varsă.

Peste deal, peste câmpie,
Trece neica 'ntr'o cocie,
Cu păuni în pălărie.
Eu cerui o păuniță,
El ceru câte o guriță.
Eu guriță nu i-oiu da,
Că mi gura cântărită
Cu cântarul satului,
Ca s'o țin bărbatului,
Bărbatului, i oiu ține-o,
Dar, eu neichiț tot i-oiu da-o,
Sămbăta în tērg odată,
Duminecă ziua toată.

Dorul neichiț-i mare căne,
Peste câte dealuri vine!
Și se bagă 'n sin la mine
Și se bagă 'n sin la pele,
Și mă 'ntreabă de mărgelă,
Cine-o dat banii pe ele?
Al cu bătu cu cuiele.
Și mă 'ntreabă de cercei,
Cine-o dat banii pe ei?

Frunză verde de fofiu,
Văzui pe mândra la riu,
Și o cunoscu pe brân,
Că-i cu brăul roșior,
M'aș lipi de el să mor.
(Va urma).

POVESTEA UNEI COROANE DE OȚEL

Scrișă a name pentru țărâncile.

De

GEORGE COȘBUC.

Țeara.

3. Incordările neamului.

(Continuare).

Doamna alerga și pe la alte spitale din București. Și o cunoșteau toți răniții și bolnavii, și o iubeau, căci pentru toți era deopotrivă de bună și de blândă. Un flă-

cău dintr'un spital nu voia de loc să ia doftoriile, fiind amare de tot, ear el cam îndărătnic. O zi întreagă s'au trudit doctorii ca să-l înduplece, și degeaba. Mai spre seară veni la spital Doamna. „Auzi, vine Doamna“, îi zise îndărătnicului un îngrijitor; „o să te certe că nu iei doftoriile“. Bolnavul se înalță în pat, cu multă grabă, și zise: „Ia, dă-mi într'o linguriță doftoria“, și o bău iute-iute. „Să nu-i spuș nimic! că am să o beau de acu.“

Nu de cearta ei se tomeau bolnavii, că Ea nici nu știa cum să i certe, ci de supărarea ei. Atâtea bine le făcea și cu atâtea iubire de mamă se purta cu ei, încât teama cea mai mare a lor era să nu o supere.

Când s'apropia de patul lor și-i întreba cu ochii plini de lacrimi și cu nespuse blândețe a vorbelor, dacă li-e mai bine și ce le lipsește, atunci bieților noștri flăcăi li-se umplea gura de plâns și-i mulțumiau și-i sărutau mâinile și earășii li mulțumiau. Ear unii, cei fără mamă, plângeau cu hohote.

Numai odată, o singură dată s'a întâmplat, că la patul unui bolnav n'a voit Doamna să meargă vr'o trei zile de ardușul, și se feria de el. Era un bolnav pe moarte; se dusese de bună-voie în răboiu și avea numai mamă, bătrână și săracă, ear el su-

Le puno să se usuce; le arde și peste o săptămână la țig! Și oalele trec. Se mai pune câte-o pomană și oalele trebuie la casa omului. Și strigă olarul cât îl ia gura:

La oale, nană,
La oale, nană, —
Că le dau ca de pomană!

Dar' poetul? Și el se duce la munte după material. Se pune și-l frământă, ca olarul, și când are material, să vezi ce aier își ia la masă și scrie, serie... și fantasia îl poartă prin sfere înalte... și cât ai bate în palme, el creează o operă... Și tot așa o sută!... și o mie!...

Și se duce și el la țig cu operele sale, întocmai cu olarul. El adună materia, el îl frământă; el creează opere și tot el le și vinde. Și trec de minune, că-l bun de gură:

Vino, bade, vino nană,
Că le dau ca de pomană!

E ceva deosebire? Nimic! Poate numai aceea, că olarul dacă nu-și poate vinde oalele mai dă cu ele și de roatele carului, dar' poetul injură în dreapta și în stânga: „Co mișelie!”

Iosif Stanea.

Părușul și riul.

— Fabulă. —

Adăpat dintr'un fecund izvor, cu abundența și murmura-l uniform, veșnic șoptind aceleași dulci și tainice șoapte, pe care-l șerpuitoare pleacă părușul. Răsărit din inima unui munte și-n calea sa dând mână cu multe alte păraie și vălece, pleacă riul din ce în ce mai mare, mai repede și mai abundent.

Era p'o vreme cu ploi torrențiale.

Favorizat de poziția cursului său, neprimind în sine apa nici chiar din vr'un vâzor, părușul își continua cursul normal. Adăpat din toate gurile văilor, vălecelor și păraielor ce-l întâmpinau în cale și cu o rară abundență, riul pleacă cu toată furia și, ne mai încâpând în matca sa apele, exundă peste șauri, pretutindena și în toate insuflând spaimă și groază.

Încetaseră ploile și riul își scursese prisosul apelor, când părușul liniștit îi zise:

— Cât ești de plăcut, riule, când ai cursul normal și cât de cu drag plec împreună cu tine; dar' oh, cât ești de îngrozitor, când îți versi peste câmpul continentul!

gurul ei fu. Simțea băiatul că moare, și plângea într'una de jalea mării. Și când a venit Doamna la patul lui, i-a spus de marea și a început să plângă earăși. Ear Doamna a stat ce a stat, îmbărbătându-l, dar de odată a năpădit-o plânsul de se scuturau hainele pe Ea. Ear el văzând-o plângând, a început să plângă și mai tare ca în pierzarea mișii.

Era și Ea mamă, avusese o fetiță, pe Domnița Maria, ear Dumnezeu n'a voit să l-o lase ca să se bucure de ea. Și și-a adus Doamna aminte de copilul Ei cel mort — și n'avea pe altul — și s'a gândit la potrivirea dintre Ea și biata mamă a flăcăului, și nu și-a putut stăpâni durerea.

Și n'a mai mers pe la patul bolnavului, ca să nu dea cu plânsul Ei pricină de plâns flăcăului și să-l facă rău amărindu-l puțin. Zile câte le mai avea. Trei zile l'a ocolit, căci a patra și muri flăcăul. Atunci, însăși Doamna a scris mării o scrisoare și l'a trimis un ajutor pe câte zile amărite o fi mai trăit.

Celor însănătoșiți, când ieșiau din spital, Ea le da bani și de cheltuială pe drum și și ca să ducă părinților acasă. Aceștia plângeau ca niște copii, când plecau despărțindu-se de „Mama lor”, ear acasă aveau ce povesti cu săptămânile despre Doamna Elisaveta, despre bunătatea inimii Ei. Ear ma-

— Ai dreptate. Că exundez, nu toată vina o port eu.

— Dar cine?

— Natura, poziția și împrejurările.

— Cum? Explică-te.

— Știi de unde plec, pe unde trec și din câte mă adap... După secetă ori-cât de mare, nici eu nu pot absorbi mai mult decât pot; ear' când în timp scurt mi-se îmbie mult și din multe părți, pe lângă toată bunăvoința, nu pot face să nu exundez, când știți și tu prea bine, căși butucul, bolovanul, crengi și câte și mai câte adunături și vechi și noui am și-mi vin pe matcă și cari îmi fac tot atâtea nevoi și obstacule cu cari, neputând lupta să le delătur mereu și pe rând, în furia care mi-o escită stăta abundența precipitată, neputându-mă stăpâni, trebuie să-mi ies din sărită, să insuflu spaimă, aruncând din staul meu — tot ce nu ar trebui și n'as dori să-și aibă loc în el. Nu i așa?

— Așa-i. Știi ce ți-s'ar potrivi?

— Ce?

— Să fi canalizat.

— Nu i treaba mea. Și eu să fi mulțumitor, dacă cei-ce pot mi-ar face acel serviciu; eu din propriele-mi puteri nu pot să-mi ajut.

Favorizați atât de poziția socială, cât și de împrejurări și natură, sau mai bine caracter: multora — consumatori de beutură înțeleg — nu li-se alterează temperamentul. Sunt mulți și de aceia cari, nefavorizați de soarte, când, ca riul, setoși și doritori de beutură, primind din toate părțile tot felul de beuturi, își încapă cu ele, cu care cum vine, stomacul și, dacă-l zace pe inimă vr'un butuc sau bolovan... îl aruncă din matcă... exundând și insuflând spaimă și groază.

Nici aci n'am spus neadevăr.

Gavril Bodnariu.

PARTEA ECONOMICA.

Rele pricinuite de repede schimbarea a nutrețului.

Atât primăvara, cât și târziu toamna se aud multe plângeri, că trecerea dela nutrețul uscat la cel verde, și întors dela cel verde la cel uscat, pricinuește nu numai imputinarea laptelui, ci și slăbirea trupului. Ori-ce schimbare repede a nutrețului înfrunțește atât de

mele cele îngrijate, cari, își știau băieții de parte în țeară străină luptându-se ori zăcând în luptă cu moartea, bine-cuvintau pe Femeia care a fost mamă copiilor lor, și plângeau, și cereau mila cerului asupra Doamnei „care le-a mântuit copiii de moarte”.

Pentru răniți s'a îngrijit țeara cu inimă deplină de creștin și de părinte. Dar mai aveam o grijă.

Era vorba de o răsplătire a oștenilor pentru vrednicia lor. Cei ce s'au întors sănătoși din războiu, s'au găsit răsplățiți în deajuns prin dragostea nemărginită cu care i-a primit țeara. Dar mai în deosebi au fost răsplățiți cu cea mai mare răsplătire pe care și-o dorește singur viteazul: cu mulțumirea că și-au făcut datoria, că s'a dovedit lumii cine suntem și că lumea „Român zice, viteaz zice!”

Aceiași mulțumire au avut-o și cei întorși schilodiți. Dar era creștinește, să le înlesnim traiul d'acum înainte, căci se întoarseră cu trupul neîntreg, ear ei mai toți erau plugari și meșteșugari.

Pentru oștenii cei mai viteji se înființase o medalie „Steaua României”. Și după-cum ai noștri se bătură cu toții vitejește, o primară mulți dintre ei. Ear cei ce o primiau, aveau dreptul la o pensie anuală pe toată viața, și anume de câte 240 lei

neprincios asupra organismului animalelor, încât în această schimbare este a se căuta adesea și începutul unor boale. Îndeosebi în ce privește cantitatea laptelui se pot ușor vedea urmările acestei schimbări; vacile, s. p. dau după câte-va zile earăși cantitatea de lapte de mai înainte. Dar' urmările schimbării repede a nutrețului se pot vedea nu numai la vaci, ci și la vitele de îngrășat și la cele tinere. Și totuși trecerea dela un fel de nutreț la altul se poate face astfel, ca ea să nu aibă urmări rele și păgubitoare. Trebuie numai să se poarte grije, ca trecerea să nu se întemple prea repede, ci cu încetul, treptat. Unde vitele trebuie scoase la pășune e de a li-se da câte-va săptămâni în grajd nutreț verde în amestec cu de cel uscat. Spre acest sfârșit face bun serviciu grădina de iarbă, care trebuie îngrășată din greu cu zămă de gunoier. Pe această cale se agonisește nutreț verde foarte de timpuriu. Cu ajutorul acestui nutreț stomacul animalelor se pregătește pe rând și cu încetul pentru nutrirea numai cu nutrețul verde de mai târziu.

Este foarte folositor a pregăti animalele și cu schimbarea temperaturii. De aceea ele trebuie obișnuite la un grad mai scăzut de căldură prin deschiderea ferestrelor la început numai în timpul zilei, mai târziu și peste noapte; cu acest privilegiu e de a se purta de grije, ca vitele să nu fie expuse la tragere de aer. Fiind vitele pregătite în chipul acesta pentru schimbarea nutrețului numai timp de două săptămâni, și având în vedere toate măsurile de precauțiune (de preîntâmpinarea răului), abia se vor ivi păgube. Dar' nu numai pentru scoaterea la pășune se pregătesc astfel vitele, ci și pentru punerea lor la grajd, unde li-se dă nutrețul uscat. Și trecerea dela nutreț verde la cel uscat trebuie să se facă pe încetul, treptat.

sergenții, câte 180 căprarii și câte 144 oștenii de rând.

Tuturor celor schilodiți în timpul războiului li-s'a dat un ajutor pe toată viața, plătit cu anul.

Ear pentru dorobanții și călărașii căși au luat parte la războiu s'a făcut o lege, care-i scutia pe toată viața lor de anumite biruri, pe cari cei-lalți lucrători o plătesc. Apoi, după puțină li-s'au dat pământuri din moșiile țării, ca să întemeze vetre de moșnean.

Oficerilor li-s'a îmbunătășit leafa printr'o lege anumită. Ear acelor dintre oficeri, cari pătimiseră în războiu și nu erau destoinici de ostășie, li-s'au făcut toate înlesnirile să intre în slujbe de-ale stăpânirii, având întâietate la ele.

Ear morților pe câmpiile de luptă țeara li-a ridicat monumente, acolo în țeară străină, ca să le fie numele și fapta lor de vecnică pomenire și să știe călătorii de prin lume, când vor trece pe-acolo și vor vedea monumentele, că în locul acela au perit Români apărându-și țeara.

Însăși biserica, pe care-a făcut-o Domnitorul la Grivița, va fi un semn îndelung trăitor al urmelor noastre prin țeara dușmanilor. Astăzi, pe unde ne-am luptat noi, nu e țeară turcească, ci bulgărească. Cu războiul nostru li-am adus și Bolgarilor un

Mulțumită publică!

Societatea de lectură „Petru Maior” își îndeplinește o plăcută datorie, aducând și pe această cale respectuoasă mulțumită tuturor acelor P. T. Domni, Doamne și Domnișoare, cari prin oferte maritimose, suprasolviri și colecte au asigurat reușita materială a seratei literare-musicale, aranjată la 16 Maiu u. 1901, sub patronajul Ilustrițiilor Lor D-nii Dr. Alexandru Mocsonyi și Dr. Iosif Gall.

Seara la casă am primit dela: I. P. S. Sa Ioan Mețianu arhiepiscop-mitropolit 20 cor., P. S. Sa Nicolae Popea episcop 20 cor., P. S. Sa Iosif Go'diș 20 cor., P. C. Sa Filaret Musta archimandrit 10 cor., Il. Sa Di Dr. Alexandru Mocsonyi 200 cor., Il. Sa Di Dr. Iosif Gall 100 cor., D-nii Ioan cav. de Pușcariu, Bran 20 cor., Partenie Cosma, Sibiu 20 cor., Ioan Ciocan prof. univ. 20 cor., Vincențiu Babeș 20 cor., Victor Cucuraru consul gen. al României 10 cor., Iuliu Pușcariu jude 40 cor., Romul Leota 10 cor., Familia Nic. Görög Halsa 10 cor., Dr. P. Avramescu dep. diet. 10 cor., George Szerb dep. diet. 20 cor., Silviu Surui, secretar minist. 20 coroane, văduva Lazar Florian Galsa 10 coroane, Ghenadie Bogoeviciu paroh 5 cor., George Liaba inspector de postă 10 cor., Dr. G. Vraciu med. milit. 5 cor., Dr. Bilsko med. 10 cor., Familia Popescu 13 cor., Stolojan 4 cor., Familia Dr. Babeș 20 cor., Familia G. Radulescu 10 cor., Dr. St. Petroviciu adv. în Lugoj 8 cor., Familia Riegell 10 cor., St. Martin Rákos Csaba 20 cor., Iosif Popu jude de curie 20 cor., Dr. Oct. Vas cand. adv. 4 cor., Ioan Perin 4 cor., Familia Surdu 10 cor., Petru Mihályi jun. stud. iur. 4 cor., Dr. Dumitriuanu med. 10 cor., Ioan Poruțiu secr. la cons. României 6 coroane, Familia Farchescu 12 cor., Farchescu jun. stud. iur. 2 cor., Antoniu Mocsonyi stud. iur. 20 cor., Margaretescu Greceanu vice-cons. rom. 10 cor., Familia Mezei 14 cor., Dr. Victor Cupșa 10 cor., D-na Kindi 10 cor., Frații Petru și Alexandru Mocsonyi studenți 10 cor., Ilie Grosșianu stud. iur. 10 cor., Petru Stoina iurist Ticvanul-mare prin I. Grosșianu 4 cor., Victor Păcală stud. fil. 10 cor., Aurel Iorga stud. med. 10 cor., Titu Ghișiu stud. med. 10 cor., Grigorie Domibescu stud. acad. or. 8 cor., Emil Tișca stud. acad. or. 5 cor., Const. Mega stud. iur. 5 cor., Gavril Lungu stud. tehnic 5 cor., Ioan Neguțiu stud. tehnic 10 cor.

(Va urma.)

bine fără margini, li am mântuit țeara de robie, ear pe ei i am scos de-asupra nevoilor. Câtă vreme vor cânta clopotele bisericii din Grivița, Bulgarii, dacă nu sunt uitători ai binelui făcut, se vor închina binecuvântând zilele când dorobanții români sfârșeau puterile turcești. Pe preotul acestei biserici îl ținem noi cu a noastră cheltuială și acum.

Dacă pleci din Vidin spre Mează-zi, ajungi după vr'un ceas de drum în marginea satului Smârdan la cimitirele oștenilor români căzuți în lupta cea mai crâncenă a noastră, la 13 Ianuarie 1878. Sunt două cimitire, de amândouă părțile drumului, îngrădite și având fie-care la mijloc un monument. De-o parte sunt oficeri, de altă parte oștenii de rând.

Ear pe dealul Opanezului, unde s'au bătut Români cu oștile lui Osman și le-au robit pe toate în ziua căderii Plevnei, țeara a ridicat un monument de piatră cioplită. Acolo, pe creasta unui deal, stă monumentul ca un străjer neclintit la capul vitejilor căzuți pe deal, ca și când ei ar dormi, ear el veghiază somnul lor și ține pază, ca să nu-l deștepte șgomotul lumii.

(Va urma.)

Noutăți

ARAD, 19 Iulie n. 1901.

Episcopul Iosif Goldiș la Karlsbad. Preasfinția Sa episcopul Aradului Iosif Goldiș petrece deja de câteva zile la băile din Karlsbad. La sosire acolo, Românii din dieceza Aradului i-au făcut Preasfinției Sale o călduroasă primire. A fost salutat la gara din Karlsbad de doamna Dr. Mladin, apoi de dnl.: Inginer Beleş, Dr. D. Horvat, Dr. Popovici, Dr. I. T. Mera și alții. Dela gară toți, câți l-au primit, au însoțit pe Preasfinția Sa la locuința pregătită de mai înainte în Hotel-Național. De altfel în zilele din urmă mai mulți membri marcanți ai societății aradane au plecat asemenea la Karlsbad.

Un om al poporului Sunt advocați cari dacă își câștigă un proces, trebuie să aștepte 2-3 ani după bani, sau trebuie să-și piardă de nou la judecătorie dacă voiești să-ți capeți banii. Cu totul altfel de om este dinstinsul nostru advocat dl. Dr. Nestor Oprean din St. Nicolai-Mare. Mai de mulți ani am avut un proces mare, care proces l'a purtat Domnia Sa, și în 22 luna trecută m'a chemat la sine și m'a numărat 1562 cor. 38 f. bani gata. — Când aduc aceasta în publicitate imi exprim recunoștința și mulțumirile mele dlui advocat Dr. Nestor Oprean.

Adunarea fondului de teatru român în „Simleu”. Comitetul de încercare aduce la cunoștința publicului următoarele: Considerând că din toate părțile locuite de români se însușă deja de pe acum oaspeți în număr mare și pe această cale rugăm pe toți acet domni cari doresc a avea cvartir la case private, ca până la: 22 a. c. st. n. nesmintit, să se însușă la subscrisul, căci dela acest termen încolo nici pe lângă, cea mai mare bunăvoință nu vom pute sta la dispozițiunea nimănui în ceea ce privește afacerile de cvartir. Cei cari doresc a avea cvartire în virtute (pe speșele proprii) încă le stăm la dispozițiune și ne vom nisui a le susține chilit bune, numai să se declare în aceasta privință cât mai îngrabă, avisându-ne despre ziua sosirii în „Simleu”. Pentru comitetul de încercare: Ioan P. Lazar, prim-comptabil la „Sylvania”.

Societatea călătorilor români din Arad. Cu ocaziunea petrecerii de vară arangate Sâmbătă, la 30 Iulie (13 Iulie), au încurs următoarele suprasolviți, pentru cari se aduce mulțumită pe această cale: Magnificența Sa dl vicar episcopesc Vasile Margra 6 cor.; dnl. Dr. Nicolae Oncu 5 cor.; George Purcariu 1 cor.; Ionu Beleş 4 cor.; Romul Ciorogariu 3 cor.; Dr. Stefan Răzvan 2 cor.; Dr. Sever Ipravnic 2 cor.; P. Truța 4 cor.; Iuliu Herbei 2 cor.; (Doi indescifrabili) 2 cor.; Sava Raicu 2 cor.; Dr. Stefan C. Popp 2 cor.; Vasile Pap 2 cor.; Iancu Stefanuț 2 cor.; Stefan Bosnic 2 cor.; Igoätz Lang 2 cor.; Bauer 2 cor.; doamna v. d. Iorgovici 2 cor.; T. Vătan 2 cor.; Lucreția Văcu 2 cor.; Bodea 2 cor.; Nicolae Marcu 1 cor.; Popovici 1 cor.; Zuskai Toth Lajos 1 cor.; Mihályovits György 1 cor.; Arseniu Ciungan 1 cor.; Popovici 1 cor.; Ivanu Popi 1 cor.; L. Sonnenfeld 1 cor.; Fekete Márton 30 bani; V. Oberczek 40 bani; Popovics 1 cor.; Aduss 1 cor. 20 bani; Varadin 1 c. 20 bani.

Din venitul curat de 74 cor. 60 fl. s'a dat pentru Casa Națională suma de 36 cor. 67 fl., iar cealaltă jumătate pentru fondul „Societății călătorilor români din Arad”.

Dar pentru biserică. Ni-se scrie: Fostul protopop al Aradului de pie memorie: Ioan Rațiu, este înmormântat aici în Cuvin. Fiul sel dna Paula Rațiu, măritată: Ioan Crăciun, oficiant de stat în Lugoș, depărțându-se de aici, prin vinderia averii ce o posedau aici, i-au ridicat o cruce frumoasă de marmoră care s'a sfârșit și depus în grădina bisericii noastre, (unde este înmormântat) în ziua de sft. Petru, 29 Iunie 1901, cu ceremonialul cuvenit.

Tot atunci, în semn de iubire față de scumpul lor tată, susnumiții dnl. au donat sfintei noastre biserici, cu dreptul de proprietate, pșunea competentă după fosta lor avere de aici. Pentru acest dar, în numele comunei noastre bisericesti, prietăscă susnumiții domni sincera mulțumită. D-zeu să răsplătească imbelșugat jertfa

adusă bisericii noastre. Cuvin, la 29 Iunie v. 1901. Dimitrie Popoviciu, înv. rom., ort., notarul comitetului parochial.

O importantă descoperire industrială făcută în închisoare. — Se anunță din Chicago că un deținut din închisoarea din Jorva, anume Dawson, condamnat pe viață, a descoperit mijlocul de a întări oțelul. Chiar mai înainte de a fi condamnat, Dawson se ocupa cu experiențe metalurgice și în temniță i-s'a permis să-și continue lucrările, cari fură încoronate de deplin succes. Se spune că Dawson e în măsură să producă oțelul cu un preț mai mic decât oțelul comun. Câți-va bogași fabricanți din Chicago au constituit un sindicat pentru aplicarea invențiunei lui Dawson, și fac acum storfări spre a obține liberarea inventatorului.

Neolog. Subscrișiți cu inima plină de durere aducem la cunoștință, cum-că prea iubitul și bunul nostru tată: *Ilie Arsici*, paroch gr. or. român în Galsa, după multe suferințe în 17/4 Iulie în etate de 82 ani, în Chitighaz, provăzută cu cele sfinte, și-a dat nobilul suflet. Rămășițele pământești ale defunctului în 19/6 Iulie 1901 înainte de ameați la 10 ore se vor îngropa în cimitierul român din Galsa. Fie-i țărina ușoară și memoria eternă. Gerasim Arsici, ca flu. Maria Popovici, m.: Arsici, ca noră. Ioan Georgiu Arsici, nepot. Alexandra Arsici m. Serb, ca fiică. Nicolau Serb, ginere. Elena Serb m. Horvath. Constanța Serb, m. Aurel M. Popovici nepoate. Andrei Horvath. Aurel M. Popovici, nepoți. Eleonora Popovici stră-nepoată.

Harnicul preot din Cenașul-sérbes., părintele T. Oprean zilele trecute a fost greu lovit de soarte perzând pe fiul său drăgălaș *Horia Tiberiu*, în etate de un an și jum.

Trimitem condolențele noastre sincere familiilor intristate.

Mulțumită aduc, pe această cale tuturor acelora, cari au luat parte la greaua și ireparabila pierdere, ce am suferit prin încetarea din viață a preaiubitului și mult regretatului meu fiu: *Iulius*, — și cari au manifestat simpatia lor asistând și la înmormântarea lui, — cu deosebire domnilor oficeri reg. 23 din Arad — ale căror nume regret că le-am uitat, — cari împreună cu dnl. voluntari au alergat spre a-și lua ultimul adio dela mult iubitul lor fost camarad; — asemenea institutului „Lipovana” din Lipova, care a fost reprezentat prin dnl.: Papp. Mircu și Becicherean, — tuturor le aduc, adânc intristat, cea mai călduroasă mulțumire. Toc. Iulie 1901 n. Nemângâiatul tată: Vasile Neiculescu, preot gr.-or. în Toc.

Sodalii români din Câmpeni invită la petrecerea de vară ce se va arangia Duminică, în 8/21 Iulie a. c. în „Poduri”. Venitul curat va fi destinat pentru acoperirea speșelor cu nou înființându Reuniune a sodaliilor români din loc. Prețul întărit: de persoană 1 coroană, de familie 2 coroane.

Câte vorbiri a ținut împăratul Wilhelm? O foaie berlineză a făcut socoteala despre vorbirele rostite de împăratul Wilhelm II, și a constatat, că marele monarch al Germaniei dela urcarea sa pe tron (din anul 1888) a rostit, la diferite ocazii, 916 vorbiri. Dintre acestea 22 în limba franceză, când a primit oaspeți încoronai sau făcând vizite la curți străine; 18 în limba engleză, 3 în limba rusească și 873 vorbiri le-a rostit în limba germană.

Tată a 30 copii. — Ultimul recensământ face cunoscut că la Conghnavage, în Canada, se fă două soți francezi, cari au „30 copii”, sântoși, voinici și cu mare poftă de mâncare. Familiile canadiene cari au 12, 15 și 18 copii în acele părți sunt obișnuite.

Predica. Dl. Augustin Târziu, preot român gr. cat., a tradus din limba germană în românește cele o sută și cincizeci cuvântări catachetice ale lui Aloisius Melcher, cari represintă o adevărată enciclopedie sufletească, un adevărat magazin de nutrețiment spiritual, în care materia întregă a credinței creștine este explicată din toate părțile, și face apel la spriginul celor interesați, pentru a se înscrie de abonenți ai lucrării, care numai cu binevoitorul sprigin al publicului va pute vedea lumina tiparului.

Lucrarea se imparte în trei volume, à 20—25 coafe de tipar. Prețul unui volum va fi 2 cor. 25 fl.

Doritorii de a ave cartea să se adreseze traducătorului, în *Kerilös* (com. Arad) p. u. Szintye.

Știri militare. Colonelul *Mihail Sandru* a fost numit comandant al regimentului Nr. 2 de infanterie „Împăratul Alexandru al Rusiei”, staționat în Sibiu.

— † *Teodor Șerbanescu*, colonel în armata română, membru corespondent al Academiei Române, Comandor și ofițer al mai multor ordine, a decedat la Brăila, în 15 Iulie n. în etate de 62 ani.

O scenă duloasă la penitențiarul Văcărești. A doua zi după înmormântarea mult regretatului general Candiano-Popescu, Vineri, la orele 4, penitențiarul Văcărești a fost teatrul unei scene din cele mai emoționante. D na Aurica Polizu, soția d-lui primar din Constanța; d-na Didina Tătăranu, soția d-lui Tătăranu, secretarul general al ministerului de justiție, mătușele deținutului Al. Candiano-Popescu și d-ra Lizica Candiano, sora acestui nenorocit, s'au dus să-l vadă, în celula lui dela Văcărești. Alexandru Candiano-Popescu, care aflase despre visita aceasta, era îmbrăcat în doliu. Alexandru Candiano, când le văzu, începu să tremure, fața lui deveni galbenă ca ceapa și imediat fu apucat de o sgudnitură nervoasă. El era cât p'aci să cadă pe spate, când deșteptat deodată ca dintr'un vis adânc, așinti privirile asupra surorii sale și îmbrățișându-o isbucni într'un hohot de plâns. D-ra Candiano, d-nele Tătăranu și Polizu plângeau de asemenea. Era o scenă din cele mai mișcătoare. Alexandru Candiano, după atâtea luni de închisoare, singur în neagra celulă, când și-a văzut mătușele și pe sora sa, a doua zi după înmormântarea nefericitului său tată, n'a mai rămas în el decât partea curată și sfântă a omului. Cu lacrimile-l, cari îl curgeau șiroaie, el voia par-că să-și spele neștersu-l păcat. Și în acea durere mută, în care nu vorbeau decât sufletele rănite, era peste puțină să privești duloasa scenă, jalea fără sfârșit a d-rei Lizica Candiano, care strîngea în brațe pe nenorocitul ei frate, scaldându-l fața cu lacrimile sale. Aproape un sfert de oră a durat această scenă sfâșietoare, după care Alexandru Candiano, întrebă cu o voce a omului perdut: — Dar tata, oh, tata, m'a ertat oare? Și plânsul îl podidi din nou, iar buzele lui livide se lipiră de fața surorii sale. La orele 4 și jumătate, când celula se închise din nou, sora și mătușele lui Alexandru Candiano eșiră din penitențiar cu un pas clătinat. Întregul personal al închisorii nu vorbea atunci decât de cele petrecute mai sus și cari au ators tuturor lacrimi.

Un orologiu miraculos. Franz Rohacek, un ceasornicar boem din Chicago, a terminat după douăzeci ani de lucru un orologiu miraculos. Rohacek era unul dintre primii giuvaergii din Chicago, dar în 1880 se retrase din acest negoț. În acea epocă îl venise ideea unui ceasornic uriaș și se puse pe lucru cu ardere. Acum opera e terminată. Complicata mașină e înaltă de 18 picioare și măsoară 15 picioare în circumferență la basă. În față ceasornicul are patru cadrant. Unul cu 12 ore, altul cu 24, altul pentru zilele anului, lunile și săptămânile, iar altul spre a arăta mișcarea pământului și a altor planete împregiurul soarelui, represintat printr'un glob electric roșu. Acest ceasornic arată fazele lunii, și toate mișcările pământului cu o exactitate astronomică. Represintă diferite persoane. ce apar ca automobil la fie-care două minute, și printre acestea sunt: președintele Statelor Unite de la Washington până la Mac-Kinley, Uchiul Sam, Colombo, Dewey, Franklin, un indian și o femeie represintând America.

POȘTA REDACȚIEI.

D neî P. Sibiu. S'a expeditat Câmpulung.

Dnl. V. P. Brașov. S'a făcut greșeală fără știrea Red. Scuză. Merți pentru material.

D lui Foltușiu. Nu s'ar pute scurta? Numai cu subscrierea se poate.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Dlor Teodor Marcu, Petru Ghuchi și Ioan Daina în Lipova: Am primit câte 2 coroane pe sem. II. anul acesta. Vă mulțumim.

Dnl. Iacob Minea jun. în Vărădia: Am primit 2 coroane pe sem. I.; ne mai datorai cu 2 coroane pe sem. II. anul acesta. Vă rugăm a ni-le trimite.

Nr. 3484.3485/1901.

Publicare de licitațiune.

Pe baza decisiunii Ven. Consistor diecesan din Arad nr. 3484.3485/901 prin aceasta se aduce la cunoștință publică exarendarea bunului și a dreptului de vênat aparținător fondului preoțesc de pe hotarele St.-Mihail-român și Chișoda, și adică:

I. Parcela nr. I. așa numită „Palco” hotarul St.-Mihail-rom. în estensiune de 465 jugere 725 stg. □, se esarendează în 3 parcele și adică:

a) Casa cu estravilanul de 11 jugere, prețul exclamării 446 coroane arendă anuală.

b) parcela triunghiuală între hotarul Utvinului, drumul Parțel și pământurile urbariale în estensiune de 56 jugere, cu prețul exclamării 1282 cor. 14 bani.

c) întreg restul, pământul „Palco” mărginit cu drumul Parțel, hotarul Utvinului, pământurile Jeszenszky, drumul Uj-Pécusului și pământurile urbariale în estensiune de 398 jugere 725 stg. □, prețul exclamării 9122 cor. 16 bani, sau 22 cor. 92 bani la juger arendă anuală.

II. Parcela nr. III, așa numită „Selișteanța” hotarul St.-Mihail-rom. în estensiune de 604 jugere 941 stg. □, se esarendează întreagă cu prețul exclamării de 14508 coroane sau 24 cor. la juger arendă anuală.

III. Parcela așa numită „Beleri” hotarul St.-Mihail-român în estensiune de 491 jugere 608 stg. □, asemenea se esarendează în întregul său, cu prețul exclamării de 7864 coroane, sau 16 cor. la juger arendă anuală.

IV. Complexul pământului din hotarul comunei Chișoda, în estensiune de 485 jugere cat. se exarendază în întregul său pe lângă exclamarea sumei de 10440 cor., sau 24 cor. la juger.

Esarendarea se face pe timp de 6 ani dela 1 Octomvrie 1901 până inclusive 1 Octomvrie 1907 pe lângă condițiunile speciale, cari sunt expuse și se pot vedea atât la subscrisul în Arad, cât și la preotul Nicolae Groza din St.-Mihail-rom. și la protopopul Dr. Traian Putici, în Timișoara și în fine la Consistorul din Arad.

Exarendarea se face prin licitațiune publică și prin oferte în scris, adresate direct subscrisului până la termenul de 30 Iulie, în care, pe lângă suma ofertului intră și după juger, oferentul are a declara, că condițiunile speciale de exarendare le cunoaște și primește întreg conținutul lor, având a depune la cassa consistorială 10% a prețului de exclamare ca cautiune — licitațiunea publică pentru pământurile din St.-Mihail-român se va ține în 30 Iulie 1901 st. n. înainte de ameați la 9 ore în casa comunală de acolo, ear' pentru exarendarea pământurilor din Chișoda la 31 Iulie 1901 st. n. la 8 ore înainte de ameați în casa comunală de acolo.

Arad, la 10 Iulie 1901.

Petru Truța,
disc. cons.

ECONOMIE.

Prețurile cerealelor după bursa din 19 Iulie 1901.

Grâu,	pe Iunie 1901	Cor. 7.90—8.—
Grâu,	Octomvrie	8.12—8.13
Cucuruz,	Iulie	5.33—5.34
Cucuruz,	August	5.43—5.44
Ovăs,	Octomvrie	6.35—6.37
Secară,	Octomvrie	6.76—6.77
Rapiță,	August	13.45—

per 50 chilograme.

în piața din Arad.

Grâu,	cu	Cor. 7.—7.10
Cucuruz		4.70—4.75
Secară,		6.40—6.50
Orz,		5.70—5.90
Ovăs,		6.10—6.20
Semința de mazărice		8.50—8.70
tasole după calitate		8.90—9.40

Prețurile la 9 Iulie 1901

Editor. Aurel Popovici Barclanu.
Red. respons. Ioan Russu Șirlianu.

Să caută loc în vr'o
prăvălie mică, pentru care-și oferă
serviciile Domnul Mihail Suciu din
Halmajlu (*Nagy-Halmagy*.)

De vânzare în Cluj. Casă cu
o cămină, o sală, celariu, camere, fân-
tână și grădina 400 ștânjini, cu pre-
țului numai de 3200 floreni. Casa e
situată în *Pap-utca 38* dela piața
mare 5, dela celelalte piețe 10 mi-
nute depărtare, proprietar V. Russu
în Losonez.

Se cere 2—3 vagoane
gruze pentru rachie. A se adresa la
DI. Traiță Tereteanu în Pecica
Nr. casei 951, spunându-i și prețul
prunelor, de maza metrică

Candidat de avocat, caută
aplicație în o cancelarie advocațială.
Cei interesați să se adreseze la adm.
„Tribuna Poporului“

Un tânăr român în etate
de 24 ani, care cunoaște limbile ger-
mana și maghiară, comptabilitatea,
correspondența și aritmetica comer-
cială, care de present se ocupă într'o
cancelarie advocațială, caută aplicație
în vr'un birou comercial de advoca-
tură sau în vre-o cancelarie notarială.

Informațiuni mai de aproape sunt
a se lua dela *V. V. Nr. 1000* poste
restante în Brașov.

Istoria literaturii române în
secolul al XVIII-lea, de dl *N. Iorga*, a
apărut și volumul II, cuprinzând *Epoca*
lui Petru Maior, epoca „marilor arde-
leni“, cum îi zice distinsul autor și
Excursuri.

Se găsește de vânzare la libră-
ria Klein Mór în Arad și la Admi-
nistrația ziarului nostru. Prețul unui
volam e 10 coroane.

„**Biblioteca Noastră**“. Au apărut
de curind două broșuri: Nr. 38-39
legende și alte descrieri *V. Alexandri*,
cu portretul autorului, — prețul 56
fileri; și Nr. 42: Literatură Poporală,
culeasă din diferite colecțiuni, de *E.*
Hodoș, — 28 fil.

Doritorii de a-și procura aceste
prețioase publicațiuni și-le pot coman-
da direct dela dl *E. Hodoș*, profesor,
Caransebeș.

Institut de cură.

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace
de leuire:

Scaldă cu lumină electrică:

În nou-arangeatul meu stabiliment medical, cu aparate usitate în
cura naturală, se vor practica următoarele metode de leuire:

Cură de apă rece: sub conducere de specialiști exercitați în
mănuirea tuturor aparatelor moderne, persoane aplicate până acum în
sanatoriu. 15 bilete 6 fl.; 1 bilet 50 cr. (Clienții cu bilet de abonament
nu vor plăti nici o taxă pentru îngrijirea medicală).

Baie cu lumină electrică: pentru vindecarea reumatismului,
podagrei, boalelor de nervi, audațiunii, boalelor de sânge, pentru
vindecarea grăsimii, boalei de rinichi și anemiei. 15 bilete 15 fl., un
bilet 1 fl. 20 cr. (Aci se cuprinde și cura de apă rece necesară). Cei cu
boală de inimă o pot folosi fără pericol. Bolnavii neapți pentru această
cură vor fi refuzați.

Băi maure: pentru boala femeestii, anemie și reumatism. 15
bilete 15 fl., 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Băi de acid carbonic: pentru boala de inimă, nervoase și orga-
nice, inimă îngrăsată, vasele de sânge încorpate, lenevirea intestinelor,
anemie, nervositate și boala de femei. 15 bilete 16 fl.; 1 bilet 1 fl. 25 cr.

Băi de sare: pentru casurii mai puțin grele de boalele amintite
la băile de acid carbonic. 15 bilete 11 fl.; 1 bilet 80 cr.

Băi de sare cu acid-carbonic: pentru casurile mai grave de
boale amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 18 fl.; 1 bilet 1 fl. 40 cr.

Băi electrice. Băi feradice și galvanice: pentru nervositate, slă-
bici de nervi, incoordonare, isteric, tremurat de bătrânețe, vitustanec,
și leuirea morfiașului. 15 bilete 15 fl.; 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Inhalaji: în camera de inhalaji, contra boalelor de gât și de
plămâni. 15 bilete 9 fl., 1 bilet 75 cr.

Gimnastica suedeză pentru copii, contra îngustimii pieptului,
boalei de cord și coccose; pentru grăsimii cordului, boala de intestine
și ficat, boala de inimă organice și slăbire generală. Taxa lunară
dela 10 fl. în sus, după gravitatea cazului.

Masaje și electromasaje: 1 bilet 50 cr. respective 1 fl., fie care
bolnav poate fi tratat după indicațiunile medicului său sau ale mele.
Orî ce făptuire se întempiă sub personala mea supraveghere.

Stabilimentul e deschis dela oarele 6 dimineața până la 7 seara;
ordinațiunii dim. dela oarele 8—9. d. am. dela 2—4

Dr. H E C H T, 541 23—

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (intrare în stradă vis-à-vis de
Teatru, între prăvăliile Marcsch și Szabó). Telefon 270.

Dentist și atelier tehnic pentru dantură.

Am onoarea a aduce la cunoștința p. t. public, că în
Arad, piața libertății (Szabadság-tér) sub Nr. 22.
în etajul 1. al casei de chirie dela teatru am deschis un
atelier tehnic pentru dantură
care corespunde în toată privința tuturor cerințelor moderne.

Am funcționat timp mai îndelungat la renumita clinică de dantură
din Berlin, însușindu-mi cele mai noue și practice tratamente aplicate acolo
prevăzute de deplin cu materialul și toate recuizitele tehnice, mă recomand
(ofer) a plumbui măsele cu ori ce material îndatânat, sau metal cum se
va afla mai avantajos pentru bolnav.

Pentru cunștinerea dinților și conservarea lor în stare bună și pe lângă
onoranță prealabil fixat.

Tragerea de măsele o săvârșesc ori pe lângă amortirea durerilor
(anesteticum), ori cu gaz de voluptate sau chiar și fără de acestea

Pun coroane de măsele din aur.

Așez statornic dinți singuratici,

Pe lângă plățire chiar și în rate pun dantură artificială întregă
deplin acomodată, pentru dăicarea bucatelor, fără a îndepărta rădăci-
nile dinților, sau numai câte o parte a danturii săvârșesc cu multă îngri-
jire, tot asemenea prelucru dinți artificiali neconvenabili și reparaz părțile
rupte din ei.

Membrilor dela cassa pentru ajutorarea bolnavilor însă pentru prețuri
foarte moderate.

Ordinez înainte de amezzi dela 9—12 oare; după amezzi dela 2—6 ore.

Cu deosebită stimă:

Vajda Benedict,

medic-dentist.

611 5—

„La rândunică“.

„La rândunică“.

N-rul telefonului în oraș și comitat 10.

Hoffmann Sándor

Prăvălie de mode și magazie
de tepich.

Edificiul teatrului **Arad.** Edificiul teatrului.

Recomand în atențiunea deosebită a Onorab.
public cumpărător marele meu magazin cu diferiți
artici de cea mai nouă modă. Principiul meu este,
ca pe lângă prețuri moderate să ajung la vânzare
mare, prin urmare cel-ce vrea să cumpere cu banii
gata, are favorul de 5% din cassa prăvăliei mele
(la cumpărare de 100 fl. este câștig de 5 fl.)

Podobe de brodărie, moda ce mai impu-
nătoare, se pot procura în asortiment bogat și cu
prețuri ieftine.

Batiste albe și colorate dela 27 cruceri în
sus, cari se găsesc în magazin imens de bogat.

Părechea de mănuși de vară se vinde dela
17 cruceri în sus.

Umbrele dela fl. 1.50 în sus după cea mai
potrivită modă.

Brăuri și incheștori dela 35 cruceri în sus,
în formele cele mai moderne.

Ciorapi făcați de robi, în preț după plac și
de calitate bună recunoscută.

Delaine și batiste franceze în mostreio cele
mai uimitoare. 597 13—

→ La „Rândunică“. ←

Hăinuțe pentru
băeți și șorțe, asor-
timent miazunat.

Bluse-cămeși pen-
tru dame numai
cu 99 cr. bucata.